«ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΖΗΤΑΜΕ»

Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΝΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΣΕΙ ΤΟΥΣ ΡΟΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗ ΒΙΑ

AMNESTY
INTERNATIONAL

Η Διεθνής Αμνηστία είναι ένα παγκόσμιο κίνημα που αποτελείται από περισσότερους από 3 εκατομμύρια υποστηρικτές, μέλη και ακτιβιστές σε περισσότερες από 150 χώρες και εδαφικές επικράτειες, οι οποίοι αγωνίζονται για να δώσουν τέλος σε βαρύτατες καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Το όραμά μας είναι κάθε άνθρωπος να απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σε άλλα διεθνή θεσμικά κείμενα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Είμαστε ανεξάρτητοι από κάθε κυβέρνηση, πολιτική ιδεολογία, οικονομικό συμφέρον ή θρησκεία και χρηματοδοτούμαστε κυρίως από τα μέλη μας και από δωρεές από το κοινό.

AMNESTY
INTERNATIONAL

Πρώτη έκδοση το 2014 από την
Amnesty International Ltd
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom

© Διεθνής Αμνηστία 2014

Index: EUR 01/007/2014 Greek
Γλώσσα πρωτοτύπου: αγγλική
Εκτυπώθηκε από τη Διεθνή Αμνηστία,
Διεθνής Γραμματεία, Ηνωμένο Βασίλειο

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Αυτή η έκδοση υπόκειται σε πνευματικά δικαιώματα, αλλά επιτρέπεται να αναπαραχθεί με οποιαδήποτε μέθοδο χωρίς χρηματικό αντίτιμο για λόγους συνηγορίας, διεκδίκησης και διδασκαλίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όχι όμως για μεταπώληση. Οι κάτοχοι των πνευματικών δικαιωμάτων ζητούν να ενημερώνονται για κάθε τέτοια χρήση για λόγους εκτίμησης του αντικτύπου. Για δημιουργία αντιγράφων σε οποιεσδήποτε άλλες περιστάσεις, ή για επαναχρησιμοποίηση σε άλλες εκδόσεις, ή για μετάφραση ή απόδοση, πρέπει να εξασφαλιστεί προηγούμενη γραπτή άδεια από τους εκδότες και ενδέχεται να απαιτείται καταβολή χρηματικού αντιτίμου. Για να ζητήσετε άδεια, ή για οποιεσδήποτε άλλες πληροφορίες, παρακαλούμε επικοινωνήστε με τη διεύθυνση copyright@amnesty.org

Φωτογραφία εξωφύλλου: Μία Ρομά παρακολουθεί καθώς η κοινότητά της υποβάλλεται σε αναγκαστική έξωση στη Μασσαλία της Γαλλίας, Ιούλιος 2013.
© Raphaël Bianchi
Οπισθόφυλλο από πάνω προς τα κάτω: Διαμαρτυρία των Ρομά κατά των πορειών της ακροδεξιάς στην Οστράβα, Τσεχική Δημοκρατία, Οκτώβριος 2013. Το πανό γράφει: «Σταματήστε τα πογκρόμ».
© Gustav Pursche
Ο Δημήτρης, Ρομά, θύμα ρατσιστικής επίθεσης στο Μεσολόγγι το 2012. Ακόμα περιμένει να οδηγηθούν στη δικαιοσύνη οι δράστες.
© Amnesty International
Αναγκαστική έξωση κοινότητας Ρομά, Μασσαλία, Γαλλία, Ιούλιος 2013. © Raphaël Bianchi

amnesty.org

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 5

2. ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΝΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΟΥΝ ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΜΙΣΟΥΣ 8

3. ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ: ΒΙΑΙΕΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΡΟΜΑ 10

Βίαιες διαδηλώσεις στο Τσέσκε Μπουντεγιοβίτσε 11

Επιθέσεις εναντίον Ρομά στο Ντούτσκοφ.....14

4. ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΕΙΣ, ΒΙΑ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ 17

Αστυνομικές παρενοχλήσεις κατά τη διάρκεια αναγκαστικών εξώσεων στη Μασσαλία ...17

Βίαιες επιθέσεις και ατιμωρησία 19

Μασσαλία 19

Παρίσι 21

Ελέμ (Λιλ) 22

5. ΒΙΑΙΕΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ, ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ 24

Αστυνομικές επιδρομές και αυθαίρετη κράτηση 25

Ρατσιστική βία και ατιμωρησία 26

Βία κατά των Ρομά και αστυνομική αδράνεια 27

6. ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΕ – ΜΙΑ ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΚΟΜΑ ΕΚΠΛΗΡΩΘΕΙ.....31

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ 33

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ 36

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Σε εκείνους που μας επιτέθηκαν θα ήθελα να πω: 'Φτάνει πια!' Αυτός ο πόλεμος που μας κάνουνε δεν είναι σωστός... Τώρα πρέπει να δοθεί δικαιοσύνη από την Ελληνική Αστυνομία και το κράτος.»

Μαρία, νεαρή Ρομά από το Αιτωλικό, Ελλάδα.

Η Ευρώπη είναι σήμερα η πατρίδα 10-12 εκατομμυρίων Ρομά. Πολλοί ζουν με την καθημερινή απειλή της αναγκαστικής έξωσης[1], των αστυνομικών παρενοχλήσεων και των βίαιων επιθέσεων.

Οι συνθήκες στις οποίες πολλοί Ρομά αναγκάζονται να ζουν αποτελούν δριμύ κατηγορώ για την παραμέληση και τις διακρίσεις ετών από το επίσημο κράτος. Ωστόσο, αντί να παραδεχτούν ότι αυτή η κατάσταση είναι το αποτέλεσμα της παράλειψής τους να διασφαλίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των Ρομά, ορισμένοι Ευρωπαίοι ηγέτες επιλέγουν να κατηγορούν τους ίδιους τους Ρομά επειδή «δεν καταφέρνουν να ενταχθούν».

Η Αντέλα, μια νεαρή Ρουμάνα που ζει σε άτυπο καταυλισμό στα περίχωρα του Παρισιού, είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Δεν ζω σ' αυτό το μέρος επειδή μου αρέσει. Δεν έχω επιλογή. Θα ήθελα να εργάζομαι και να ζω σε ένα σπίτι όπως όλος ο κόσμος αντί να ζω σε παραγκούπολη». Η Αντέλα έχει υποστεί αναγκαστική έξωση περισσότερες από 15 φορές από τότε που ήρθε στη Γαλλία το 2002.[2]

Οι Ρομά ιστορικά έχουν αντιμετωπίσει ακραία βία και περιθωριοποίηση στην Ευρώπη. Θύματα μαζικών δολοφονιών στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, οι Ρομά εξακολουθούν να υφίστανται διακρίσεις στη σημερινή Ευρώπη. Πολλοί ζουν σε διαχωρισμένες περιοχές κατοικίας και φοιτούν σε χωριστά και κατώτερης ποιότητας σχολεία. Πρόσφατη έρευνα διαπίστωσε ότι το 90% των Ρομά της Ευρώπης ζουν στη φτώχεια.[3]

Η βία, οι παρενοχλήσεις και οι εκφοβισμοί Ρομά ατόμων και κοινοτήτων από την αστυνομία και από ιδιώτες και ομάδες (μη κρατικούς δρώντες), μερικοί από τους οποίους ανήκουν σε ακροδεξιές ομάδες, είναι διαδεδομένοι. Σύμφωνα με την Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα (FRA), ο ένας στους πέντε Ρομά στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπέστη ρατσιστική βία μέσα στους 12 μήνες που προηγήθηκαν της έρευνας που πραγματοποιήθηκε το 2008.[4]

Η αντίδραση των αρχών έχει υπάρξει ανεπαρκής. Μάλιστα, αντί να καταδικάσουν τις ρατσιστικές επιθέσεις εναντίον Ρομά, σε ορισμένες περιπτώσεις αξιωματούχοι τη δικαιολόγησαν, ή υπαινίχθηκαν ότι η ευθύνη βάρυνε μόνο τους ίδιους τους Ρομά. Για παράδειγμα, τον Ιούνιο του 2013, ο Υπουργός Εσωτερικών της Σλοβακίας, απαντώντας σε επικρίσεις για την παράλειψη να ερευνηθούν και να τιμωρηθούν πειθαρχικά οι υπαίτιοι για την αστυνομική χρήση βίας σε επιδρομή τον Ιούνιο του 2013 στον καταυλισμό της οδού Μπουντουλόφσκα στη Μολντάβα ναντ Μπόντβου, στην ανατολική Σλοβακία, στην οποία τραυματίστηκαν 30 Ρομά, μεταξύ των οποίων αρκετά παιδιά, αναφέρεται ότι είπε: «Οι ακτιβιστές, οι δημοσιογράφοι και επίσης η συνήγορος του πολίτη, κανείς απ' αυτούς δεν υπερασπίστηκε τα δικαιώματα των πολιτών της πλειονότητας στη Μολντάβα ναντ Μπόντβου, τους οποίους σε καθημερινή βάση τρομοκρατούν άνθρωποι από κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες… Οι Σλοβάκοι δεν είναι ρατσιστές· δεν τους ενοχλούν οι Ρομά, οι Άραβες, οι Ασιάτες. Τους ενοχλούν οι άνθρωποι που είναι απροσάρμοστοι και που παραβιάζουν συνέχεια νόμους».[5]

Το 2012, ο Ηλίας Κασιδιάρης, μέλος της ελληνικής Βουλής που ανήκει στο ακροδεξιό κόμμα Χρυσή Αυγή, έβγαλε λόγο στον Ασπρόπυργο, όπου ζουν πολλοί Ρομά, στον οποίο αναφέρθηκε στους Ρομά ως «ανθρώπινα σκουπίδια» και κάλεσε τους κατοίκους να απαλλάξουν την περιοχή από αυτούς.[6] Τον Μάιο του 2013, στην καθημερινή εφημερίδα *Μαγιάρ Χιρλάπ* επιβλήθηκε πρόστιμο από την ουγγρική αρχή εποπτείας των μέσων ενημέρωσης επειδή δημοσίευσε άρθρο γνώμης του Ζολτ Μπάγιερ, δημοσιογράφου και ιδρυτικού μέλους του κυβερνώντος κόμματος Φιντές της Ουγγαρίας, στο οποίο αναφερόταν στους Ρομά ως «ζώα», «ακατάλληλους να ζουν ανάμεσα σε ανθρώπους».[7] Το Φιντές εξέδωσε μόνο πολύ περιορισμένη κριτική για αυτή τη δήλωση.[8]

Δηλώσεις αξιωματούχων της ΕΕ έχουν επίσης κατά καιρούς υπαινιχθεί ότι οι Ρομά φέρουν μέρος της ευθύνης για τον ίδιο τους τον αποκλεισμό. Για παράδειγμα, στις 16 Ιανουαρίου 2014, η Βίβιαν Ρέντινγκ, Επίτροπος της ΕΕ για τη Δικαιοσύνη και τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, είπε: «Πολλοί από τους Ρομά ζουν σε μεγάλη φτώχεια… φεύγουν από τις χώρες καταγωγής τους επειδή δεν έχουν μέλλον εκεί… Χρειαζόμαστε αφοσίωση [στην επίλυση αυτών των προβλημάτων] όχι μόνο από τα Κράτη-Μέλη, αλλά και από τις κοινότητες των Ρομά να είναι πρόθυμες να ενταχθούν και να είναι πρόθυμες να έχουν κανονικό τρόπο ζωής».[9]

Πολιορκημένοι από βία και διακρίσεις, αποκλεισμένοι από την πρόσβαση σε στοιχειώδεις υπηρεσίες, και ανήμποροι να βρουν το δίκιο τους για τις παραβιάσεις εξαιτίας της αδιαφορίας ή της ανοιχτής εχθρότητας της αστυνομίας και άλλων κρατικών θεσμών, πολλοί Ρομά αισθάνονται εγκαταλελειμμένοι. Η Μαρία, μια νεαρή Ρομά από το Αιτωλικό, είπε: «Η αστυνομία είπαν ότι δε μπορούν να μας προστατέψουν. Λέγαν 'Εμείς δε μπορούμε να κάνουμε τίποτα, γι' αυτό παίρνετε την ευθύνη οι ίδιοι [αν μείνετε στα σπίτια σας]. Να πάρετε τα παιδιά σας, τις οικογένειές σας και να φύγετε.'»[10]

Πολλές επιθέσεις εναντίον Ρομά δεν καταγγέλλονται επειδή οι άνθρωποι δεν εμπιστεύονται την αστυνομία και τα φυλετικά κίνητρα των επιθέσεων σπάνια αποκαλύπτονται κατά τη διάρκεια των αστυνομικών ερευνών και της ποινικής δίωξης. Ελάχιστες αρχές συλλέγουν

συγκεκριμένα στοιχεία για τα εγκλήματα μίσους εναντίον Ρομά.[11] Οι περισσότερες έχουν παραλείψει να προστατεύσουν τις κοινότητες των Ρομά από εκφοβισμούς, παρενοχλήσεις και βία με φυλετικά κίνητρα, και στη συνέχεια παρέλειψαν να διερευνήσουν επαρκώς τα περιστατικά και να οδηγήσουν τους υπαίτιους στη δικαιοσύνη.

Αυτή η σύντομη έκθεση εξετάζει τη βία με κίνητρα μίσους και τις παρενοχλήσεις που διαπράττονται εναντίον Ρομά από κρατικούς και μη δρώντες. Εξετάζει χαρακτηριστικές υποθέσεις σε τρεις χώρες –Τσεχική Δημοκρατία, Γαλλία και Ελλάδα– για να διερευνήσει προβλήματα που επαναλαμβάνονται πανομοιότυπα σε όλη την Ευρώπη. Η σύντομη έκθεση καταλήγει σε σειρά συστάσεων που καλούν τις εθνικές κυβερνήσεις και τους θεσμούς της ΕΕ να αντιδράσουν επαρκώς στις διακρίσεις, τη βία και τις παρενοχλήσεις εναντίον των Ρομά.

2. ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΝΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΟΥΝ ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΜΙΣΟΥΣ

Τα εγκλήματα μίσους είναι ποινικά αδικήματα που έχουν ως στόχο ανθρώπους εξαιτίας των πραγματικών ή υποτιθέμενων δεσμών τους με μια ομάδα που προσδιορίζεται από χαρακτηριστικά όπως η φυλή, η εθνική προέλευση, το θρήσκευμα ή η μεταναστευτική ή κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Αποτελούν μορφή διακρίσεων,[12] διότι ο στόχος επιλέγεται με βάση προσωπικά χαρακτηριστικά που προστατεύονται από το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Τα κράτη πρέπει να διασφαλίσουν ότι όλες οι μορφές εγκλημάτων μίσους απαγορεύονται με νόμο.[13] Πρέπει επίσης να καθιερώσουν πολιτικές που έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των νόμων και να προσφέρουν καθοδήγηση στις ανακριτικές και δικαστικές αρχές για το πώς να αντιμετωπίσουν τα εγκλήματα μίσους.[14] Οι ενέργειές τους πρέπει να αποτελούν μέρος ευρύτερων πολιτικών που να στοχεύουν στην εξάλειψη των διακρίσεων και την προώθηση της ισότητας.

Οι πολιτικές πρέπει να περιλαμβάνουν τη δημόσια παραδοχή και καταδίκη από τις αρχές και τους πολιτικούς ηγέτες. Αυτό έχει ουσιαστική σημασία για να καταπολεμηθούν οι διακρίσεις και το καταστροφικό μήνυμα που στέλνουν αυτά τα εγκλήματα σε άτομα, ομάδες και την κοινωνία και για να οικοδομηθεί μέσα στις κοινότητες, που γίνονται στόχοι, εμπιστοσύνη στην ικανότητα και την προθυμία του κράτους να προστατεύσει τα δικαιώματά τους.

Όταν συμβαίνει ένα φερόμενο ως έγκλημα μίσους, τα κράτη πρέπει να αντιδρούν όχι μόνο διώκοντας τους υπόπτους ως δράστες, αλλά και διασφαλίζοντας ότι το κίνητρο διακρίσεων που βρίσκεται πίσω από ένα τέτοιο έγκλημα αποκαλύπτεται κατά την έρευνα και λαμβάνεται υπόψη στην ποινική δίωξη του εγκλήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δράστες εκφράζουν ανοιχτά το κίνητρο διακρίσεων· σε άλλες είναι λιγότερο εμφανές. Επιπλέον, άτομα και κοινότητες μπορεί επίσης να γίνονται στόχοι για πολλαπλούς λόγους. Όποιες κι αν είναι οι περιστάσεις του εγκλήματος, η έρευνα πρέπει να έχει ως στόχο να αποκαλύψει κάθε τυχόν φερόμενο ως κίνητρο διακρίσεων πίσω από ένα έγκλημα, είτε αυτό το κίνητρο έχει καταγγελθεί από το θύμα, μάρτυρες ή υπόπτους, είτε όχι.

Οι διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα υποχρεώνουν τα κράτη να προστατεύουν τους ανθρώπους από τη βία και τις παρενοχλήσεις που έχουν χαρακτήρα διακρίσεων. Για παράδειγμα, η Σύμβαση για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικών

Διακρίσεων υποχρεώνει τα κράτη να τιμωρούν «πράξεις βίας ή υποκίνηση σε τέτοιες πράξεις εναντίον οποιασδήποτε φυλής ή ομάδας προσώπων διαφορετικού χρώματος ή εθνοτικής καταγωγής».[15]

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει διαπιστώσει σε αρκετές περιπτώσεις ότι η παράλειψη να διερευνηθεί διεξοδικά το φερόμενο ως ρατσιστικό κίνητρο για ένα έγκλημα παραβίασε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και τις Θεμελιώδεις Ελευθερίες, ιδίως την ίση απόλαυση διαφόρων δικαιωμάτων που διατυπώνονται από τη Σύμβαση, περιλαμβανομένων του δικαιώματος στη ζωή (Άρθρο 2) και του δικαιώματος να είναι κανείς ελεύθερος από απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση (Άρθρο 3).[16]

«Όταν ερευνούν βίαια περιστατικά, οι κρατικές αρχές έχουν το επιπρόσθετο καθήκον να προβαίνουν σε όλες τις εύλογες ενέργειες για να αποκαλύπτουν οποιοδήποτε τυχόν ρατσιστικό κίνητρο και να διαπιστώνουν κατά πόσον το εθνοτικό μίσος ή προκατάληψη ενδέχεται να έχουν παίξει ρόλο στα γεγονότα ή όχι. Αν μεταχειρίζονται τη φυλετικά υποκινούμενη βία και βαναυσότητα σε ίση βάση με περιπτώσεις που δεν έχουν ρατσιστικές προεκτάσεις, κλείνουν τα μάτια στον συγκεκριμένο χαρακτήρα πράξεων που είναι ιδιαίτερα καταστροφικές για τα θεμελιώδη δικαιώματα. Η παράλειψη να διακρίνουν τον τρόπο με τον οποίο μεταχειρίζονται καταστάσεις που διαφέρουν στην ουσία τους, ενδέχεται να συνιστά αδικαιολόγητη μεταχείριση ασυμβίβαστη προς το Άρθρο 14 της Σύμβασης».

Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Stoica κατά Ρουμανίας, παρ. 119, Αίτηση αρ. 42722/02, 4 Μαρτίου 2008

Όσον αφορά πορείες που παρενοχλούν κοινότητες Ρομά, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων διευκρίνισε το 2013 στην υπόθεση *Vona κατά Ουγγαρίας* ότι ένα κράτος πρέπει να προστατεύει το δικαίωμα καθενός να ζει χωρίς εκφοβισμό, ιδίως όταν μέλη μιας ομάδας «ξεχωρίζονται λόγω της φυλής τους και εκφοβίζονται … από τη φυσική παρουσία μιας απειλητικής ομάδας οργανωμένων ακτιβιστών».[17] Το δικαστήριο τόνισε ότι αν οι Ρομά απειλούνται από διαδηλωτές ενώ βρίσκονται στα σπίτια τους, στην ουσία κρατούνται ως «αιχμάλωτο ακροατήριο» και δεν μπορούν να ξεφύγουν από την παρενόχληση.

3. ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ: ΒΙΑΙΕΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΡΟΜΑ

«Όταν την είδα [τη διαδήλωση κατά των Ρομά], σκέφτηκα… ίσως έτσι να ήταν την εποχή του Χίτλερ.»

Μίχαλ, ένα Ρομά από το Τσέσκε Μπουντοβίτσε, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, Ιανουάριος 2014

Το 2013, τσεχικές ακροδεξιές ομάδες οργάνωσαν σειρά διαδηλώσεων κατά των Ρομά σε δεκάδες πόλεις και κωμοπόλεις σε όλη τη χώρα.[18] Πολλοί ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση να διαδηλώσουν, εντείνοντας το μπαράζ φυλετικών ύβρεων και των εκφοβιστικών τακτικών που χρησιμοποιήθηκαν, μερικές φορές επανειλημμένα, εναντίον κατοίκων συνοικιών Ρομά.

Τον χειμώνα υπήρξε μια κάποια ανάπαυλα από αυτήν τη συστηματική παρενόχληση. Ωστόσο, ο φόβος για το τι μπορεί να συμβεί αν αρχίσουν ξανά οι πορείες με τη βελτίωση του καιρού το 2014 εξακολουθεί να στοιχειώνει πολλούς στις κοινότητες των Ρομά. Σύμφωνα με πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η Διεθνής Αμνηστία, νέες πορείες εναντίον των Ρομά θα διοργανωθούν όλη την άνοιξη και το καλοκαίρι. Από τον Φεβρουάριο του 2014 έγιναν μερικές μικρές διαδηλώσεις κατά των Ρομά. Για παράδειγμα, την 1η Μαρτίου 2014, δύο διαδηλώσεις κατά των Ρομά έγιναν στις πόλεις Οστράβα και Πίλζεν. Συμμετείχαν μόνο μερικές δεκάδες διαδηλωτές.[19]

Πορείες κατά των Ρομά διοργανώνονται στην Τσεχική Δημοκρατία εδώ και μερικά χρόνια. Συνήθως συμμετέχουν μερικές εκατοντάδες, μερικές φορές χιλιάδες διαδηλωτές, που συχνά αποπειρώνται να επιτεθούν βίαια στους Ρομά και χρησιμοποιούν εναντίον τους φρασεολογία με περιεχόμενο ρατσισμού και διακρίσεων.

Το 2013 σημειώθηκε σημαντική αύξηση του αριθμού και της γεωγραφικής έκτασης των πορειών κατά των Ρομά. Αντίθετα με εκείνες που διοργανώθηκαν το 2008 και το 2011,[20] οι διαδηλώσεις το καλοκαίρι του 2013 πραγματοποιήθηκαν σε πόλεις και κωμοπόλεις σε ολόκληρη τη χώρα. Σε μία μόνο ημέρα, τις 24 Αυγούστου, διάφορες ομάδες πραγματοποίησαν διαδηλώσεις σε οκτώ διαφορετικές κωμοπόλεις. [21] Μερικές από αυτές συνοδεύτηκαν από βίαιες συγκρούσεις με την αστυνομία.[22]

Αυτές οι πορείες διοργανώνονται από διάφορες ομάδες, μεταξύ των οποίων ακροδεξιά πολιτικά κόμματα όπως το Εργατικό Κόμμα για την Κοινωνική Δικαιοσύνη (Dělnická strana sociální spravedlnosti, DSSS) με πολύ ισχυρό πολιτικό πρόγραμμα κατά των Ρομά. Σε συνέντευξη προς τη Διεθνή Αμνηστία, η διαδικτυακή πλατφόρμα ενημέρωσης *Romea* ανέφερε ότι, αν και αυτό το κόμμα δεν εκπροσωπείται στην τσεχική Βουλή, άλλα μεγαλύτερα πολιτικά κόμματα, μεταξύ των οποίων η Αυγή της Άμεσης Δημοκρατίας,[23] έχουν ενσωματώσει στον δημόσιο λόγο τους ρητορική κατά των Ρομά.[24]

Παρά τη σοβαρότητα και τη μεγάλη κλίμακα των πορειών, η αντίδραση της κεντρικής κυβέρνησης υπήρξε διφορούμενη. Όπως σημείωσαν διάφορες εθνικές ΜΚΟ και ο τότε Κυβερνητικός Πληρεξούσιος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, έχει υπάρξει εντυπωσιακή απουσία απερίφραστων δηλώσεων καταδίκης.[25]

Παρενόχληση και εγκλήματα μίσους κατά των Ρομά συμβαίνουν επίσης έξω από το πλαίσιο αυτών των πορειών. Σύμφωνα με στοιχεία που συνέλεξε το Υπουργείο Εσωτερικών, 53 εγκλήματα μίσους διαπράχθηκαν εναντίον Ρομά το 2012.[26] Σύμφωνα με την In-Iustitia, μια μη κυβερνητική οργάνωση που προσφέρει νομική υποστήριξη σε θύματα εγκλημάτων μίσους, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα όσον αφορά τη διερεύνηση του κινήτρου διακρίσεων που σχετίζεται με ένα έγκλημα· σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις, το φερόμενο ως κίνητρο διακρίσεων δεν ερευνάται διεξοδικά.[27]

ΒΙΑΙΕΣ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΤΣΕΣΚΕ ΜΠΟΥΝΤΕΓΙΟΒΙΤΣΕ

«Ήταν φρικτό. Ήμαστε πολύ φοβισμένοι… Τα παιδιά δεν μπορούσαν να κοιμηθούν… Κοιτούσαμε από τα παράθυρα και μας φώναζαν, μας αποκαλούσαν 'μαύρα γουρούνια' και απειλούσαν ότι θα μας σκοτώσουν… Είχαμε να κοιμηθούμε νύχτες ολόκληρες καθώς φοβόμαστε ότι μπορεί να μας έσπαγαν την πόρτα.»

Μαρτίνα, μια Ρομά που ζει στη συνοικία Μάι του Τσέσκε Μπουντεγιοβίτσε, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, Ιανουάριος 2014

Η Μαρτίνα ζει σε ένα συμπαθητικό μικρό διαμέρισμα σε μια από τις πολύχρωμες πολυκατοικίες του οικιστικού συγκροτήματος Μάι. Οι Ρομά αποτελούν περίπου 600 από τους 22.000 ανθρώπους που ζουν στο συγκρότημα. Οι περισσότεροι Ρομά κατοικούν σε δύο δρόμους: Βόλφοβα και Μπέντι. Η περιοχή έδειχνε ειρηνική και ήσυχη το κρύο πρωινό του Ιανουαρίου που την επισκέφθηκαν οι απεσταλμένοι της Διεθνούς Αμνηστίας. Όμως το τραύμα και ο φόβος που άφησαν οι πορείες του 2013 ήταν αισθητό.

Το πρόσχημα για τις πορείες ήταν ένας καυγάς στην παιδική χαρά μεταξύ ενηλίκων Ρομά και μη Ρομά στις 21 Ιουνίου 2013. Σε αντίδραση, μια ομάδα ακροδεξιών εξτρεμιστών οργάνωσε διαδήλωση στην κεντρική πλατεία της πόλης. Γύρω τις 5 μ.μ. στις 29 Ιουνίου, ένα πλήθος περίπου 1.000 ατόμων άρχισε να βαδίζει προς το οικιστικό συγκρότημα Μάι,[28] φωνάζοντας ρατσιστικές ύβρεις.[29] Σε λιγότερο από μία ώρα, η διαδήλωση, ενισχυμένη με νέες συμμετοχές, έφτασε στο οικιστικό συγκρότημα Μάι, 4 χλμ μακριά από την κεντρική πλατεία.

Αν και οι Ρομά κάτοικοι του Μάι γνώριζαν ότι θα γινόταν διαδήλωση στις 29 Ιουνίου 2013, δεν περίμεναν ότι θα έφτανε τόσο κοντά στα σπίτια τους. Η διαδήλωση είχε ανακοινωθεί ότι θα γινόταν στην κεντρική πλατεία και υποτίθεται ότι θα είχε ολοκληρωθεί μέχρι τις 7 μ.μ.[30]

«Νομίζαμε ότι θα γινόταν στην πλατεία και μετά θα τελείωνε. Κανείς δεν περίμενε ότι θα έρχονταν … κατευθείαν στο οικιστικό συγκρότημα. Δεν το περιμέναμε αυτό, ήταν έκπληξη για μας.»

Μίχαλ, 27χρονος Ρομά από την οδό Βόλφοβα, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, Ιανουάριος 2014

Σύμφωνα με δημοσιεύματα και τις αφηγήσεις Ρομά κατοίκων από τους οποίους πήρε συνεντεύξεις η Διεθνής Αμνηστία, μόλις οι διαδηλωτές έφτασαν στους δρόμους που συνόρευαν με το οικιστικό συγκρότημα Μάι, άρχισαν να πετούν χειροβομβίδες κρότου-λάμψης και γυάλινα μπουκάλια και να βάζουν φωτιά σε κάδους απορριμμάτων. Όταν επενέβη η αστυνομία, οι διαδηλωτές της επιτέθηκαν με πέτρες.

Είναι σαφές από βίντεο της διαδήλωσης της 29ης Ιουνίου 2013 στην κεντρική πλατεία του Τσέσκε Μπουντεγιοβίτσε ότι οι διαδηλωτές φώναζαν ρατσιστικές ύβρεις, ότι ο διοργανωτής κάλεσε τους διαδηλωτές να πορευτούν στο οικιστικό συγκρότημα Μάι και ότι μερικοί από τους διαδηλωτές είχαν την πρόθεση να επιτεθούν βίαια στους Ρομά.[31] Παρά αυτήν την ένδειξη πραγματικού κινδύνου βίας και παρενόχλησης με χαρακτήρα διακρίσεων, επίσημη δήλωση που εξέδωσε η αστυνομία την 1η Ιουλίου 2013 δείχνει ότι έβλεπε ως ρόλο της κυρίως το να εμποδίσει συγκρούσεις «μεταξύ των δύο πλευρών», να διατηρήσει τη δημόσια τάξη και να προστατεύσει τις περιουσίες.[32] Ως αποτέλεσμα της παράλειψής της να εμποδίσει τους διαδηλωτές να φτάσουν στο οικιστικό συγκρότημα Μάι, οι Ρομά κάτοικοι κλείστηκαν στα σπίτια τους – ανίκανοι να συνεχίσουν τη ζωή τους χωρίς εκφοβισμό και φόβο για την ασφάλειά τους.

Μία εβδομάδα αργότερα, στις 6 Ιουλίου 2013, καθώς γονείς και παιδιά απολάμβαναν τον ήλιο στην παιδική χαρά, έγινε δεύτερη πορεία. Η Μαρτίνα, Ρομά κάτοικος του συγκροτήματος Μάι, είπε στη Διεθνή Αμνηστία:

«Η αδελφή μου ήταν στο μπαλκόνι της που βλέπει στην παιδική χαρά και άρχισε να φωνάζει: 'Τρέξτε πίσω στα σπίτια σας, ξανάρθαν!' Πήραμε τα παιδιά και αρχίσαμε να τρέχουμε. Δεν καταλάβαιναν, έκλαιγαν και ρωτούσαν τι συμβαίνει».

Σύμφωνα με την αστυνομία, η δεύτερη διαδήλωση δεν είχε δηλωθεί στην τοπική αρχή και επομένως δεν είχε εξουσιοδότηση.[33] Σε μια απόπειρα να εμποδίσει την πορεία προς το οικιστικό συγκρότημα Μάι, η αστυνομία περικύκλωσε τη συγκέντρωση στην κεντρική πλατεία και επέτρεψε στους συμμετέχοντες να φύγουν κατά μικρές ομάδες. Παρά αυτά τα μέτρα, μερικοί διαδηλωτές κατά των Ρομά κατόρθωσαν να φτάσουν στο οικιστικό συγκρότημα και παρενόχλησαν τους Ρομά κατοίκους.

Το επόμενο Σαββάτο, 13 Μαΐου, εκατοντάδες άτομα από διάφορα μέρη της πόλης συγκεντρώθηκαν κοντά στο συγκρότημα Μάι και αποπειράθηκαν να διασπάσουν τους φραγμούς που είχε εγκαταστήσει η αστυνομία. Η αστυνομία εμπόδισε τους διαδηλωτές να μπουν στους δρόμους όπου κατοικούν οι Ρομά και σύμφωνα με δημοσιεύματα συνέλαβε 60 άτομα.[34] Οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν με τη μορφή μικροσυγκεντρώσεων τα επόμενα τέσσερα σαββατοκύριακα. Αν και δεν ήταν πολυπληθείς, αποτέλεσαν πηγή τρόμου και άγχους για τους ντόπιους Ρομά.

Στις 24 Αυγούστου, ημέρα που σημειώθηκαν ταυτόχρονες διαδηλώσεις κατά των Ρομά σε διάφορες τσεχικές πόλεις και κωμοπόλεις, ομάδα 150 ατόμων βάδισε από την κεντρική πλατεία σε μία από τις γέφυρες. Μετά από αυτό, μικρότερες ομάδες περίπου 20 διαδηλωτών η κάθε μία, έφτασαν στο συγκρότημα Μάι.[35] Ένας από τους παρατηρητές ανθρωπίνων δικαιωμάτων και διοργανωτής των συγκεντρώσεων υπέρ των Ρομά στο Μάι, ο Μάρκους Πάπε, καταγγέλλει ότι το βράδυ ομάδα 300 ατόμων συγκεντρώθηκε στην οδό Βόλφοβα καθώς μερικοί από αυτούς εκτόξευαν ρατσιστικές ύβρεις και αποπειράθηκαν να προκαλέσουν τους Ρομά, αλλά δεν ήταν τόσο επιθετικοί όσο οι συμμετέχοντες στις προηγούμενες διαδηλώσεις.[36]

Ολόκληρο το καλοκαίρι του 2013, στους Ρομά κατοίκους του Μάι πρόσφεραν υποστήριξη αλληλεγγύης και προστασία ακτιβιστές από το σωματείο Konexe που πραγματοποίησε ειρηνικές διαδηλώσεις στο συγκρότημα κάθε Σαββάτο. Αυτές οι συγκεντρώσεις αποπειράθηκαν να εμποδίσουν τους διαδηλωτές κατά των Ρομά να μπουν σε δρόμους όπου κατοικούν οι Ρομά και να ενδυναμώσουν την κοινότητα.

Μετά από αυτές τις πορείες, ο δήμος του Τσέσκε Μπουντεγιοβίτσε αρνήθηκε να εγκρίνει νέα διαδήλωση κατά των Ρομά που σχεδιαζόταν για τον Σεπτέμβριο του 2013 με τίτλο «Κατά της εγκληματικότητας, κατά της κατάχρησης του νόμου από την αστυνομία, και υπέρ των δικαιωμάτων όλων των σωστών πολιτών αυτής της χώρας», με το σκεπτικό ότι ο σκοπός της διαδήλωσης ήταν να παρακινήσει σε μίσος κατά των Ρομά και να παραβιάσει τα δικαιώματά τους. Η διαδήλωση απαγορεύτηκε με βάση την πρόθεσή της να παραβιάσει το Σύνταγμα και τον νόμο και να υποκινήσει βία.

Στις 6 Αυγούστου 2013, η αστυνομία εξέδωσε δελτίο τύπου στο οποίο διευκρίνιζε ότι η αρχική σύγκρουση στην παιδική χαρά, που αποτέλεσε το έναυσμα για τις διαδηλώσεις, στην πραγματικότητα δεν ήταν –όπως αρχικά υποστηριζόταν– περίπτωση επίθεσης μίας Ρομά εναντίον μίας εγκύου μη Ρομά, αλλά καυγάς μεταξύ τους.[37] Αυτή η διευκρίνιση συνέπεσε με την προοδευτική μείωση των διαδηλώσεων που τελικά σταμάτησαν τον Οκτώβριο. Αν και οι διαδηλώσεις έχουν καταλαγιάσει, η σχέση μεταξύ Ρομά και μη έχει αλλάξει. Ένας Ρομά από το Τσέσκε Μπουντεγιοβίτσε είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Οι άνθρωποι τώρα συμπεριφέρονται διαφορετικά. Υπάρχει ένα κατάστημα εκεί κοντά όπου πηγαίνουμε τακτικά. Μια μέρα ένας πελάτης ρώτησε τον ιδιοκτήτη: 'Γιατί έρχονται εδώ Γύφτοι;'»

Τα παιδιά επηρεάστηκαν ιδιαίτερα άσχημα από τις επανειλημμένες σαββατιάτικες πορείες, οκτώ συνολικά. Για πολλά παιδιά τα σαββατοκύριακο έφτασε να σημαίνει πορείες, ρατσιστικές ύβρεις και πετροβόλημα. «Ζούσαν μέσα στον φόβο, ξυπνούσαν τρομαγμένα τη νύχτα… Πιστεύω ότι αυτό ισχύει και τα μη Ρομά [παιδιά]», είπε ο Μίχαλ, Ρομά κάτοικος.[38]

Κάποια μέτρα ελήφθησαν από την αστυνομία για να προστατεύσει τις κοινότητες που έγιναν στόχος, ιδίως μετά την πρώτη πορεία τον Ιούνιο. Συγκεκριμένα, η αστυνομία συνέλαβε μερικούς βίαιους διαδηλωτές στο πλαίσιο συγκρούσεων που προκάλεσαν τον τραυματισμό ορισμένων αστυνομικών. Μετά την πρώτη πορεία η αστυνομία πήρε επίσης μέτρα για να εμποδίσει τους διαδηλωτές κατά των Ρομά να μπαίνουν στους δρόμους όπου κατοικούν οι Ρομά.

ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΕΜΠΡΗΣΜΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΡΟΜΑ

Στις 14 Ιουλίου 2013, στην κορύφωση των διαδηλώσεων κατά των Ρομά, ένας άνδρας αποπειράθηκε να βάλει φωτιά σε ένα σπίτι στο νότιο μέρος της Τσέσκε Μπουντεγιοβίτσε. Στο κτίριο κατοικούσαν κατά κύριο λόγο οικογένειες Ρομά. Μία από τις γυναίκες που μένουν στο κτίριο είδε τον άνδρα να χύνει βενζίνη κάτω από τα παράθυρα. Φώναξε για βοήθεια, οπότε τρεις άνδρες κάτοικοι εμπόδισαν τον άνδρα να βάλει φωτιά στο σπίτι και κάλεσαν την αστυνομία. Σε συνέντευξη με τη Διεθνή Αμνηστία στις 29 Ιανουαρίου 2014, οι Ρομά που ζουν στο σπίτι, που ήταν μάρτυρες στο περιστατικό, υποστήριξαν ότι ο άνδρας ήταν μεθυσμένος και φώναξε ότι θα έβαζε φωτιά στο σπίτι. Καταγγέλλουν επίσης ότι είπε: «Μαύρο σαν τους μαύρους».

Η έρευνα της υπόθεσης έκλεισε στα τέλη του 2013 και ο 46χρονος κατηγορήθηκε για απόπειρα πρόκλησης δημοσίου κινδύνου. Το κατηγορητήριο δεν έκανε μνεία σε πιθανό ρατσιστικό κίνητρο. Σε συνεδρίαση της δίκης στις 10 Δεκεμβρίου 2013, ο κατηγορούμενος υποστήριξε ότι δεν είχε τίποτα εναντίον των Ρομά.[39] Σύμφωνα με δημοσιεύματα, τα πρωτόκολλα της αστυνομικής έρευνας αναφέρουν ότι ο άνδρας είπε πως τον ενοχλούσε «η αταξία και η οσμή» γύρω από το σπίτι. Αναφέρεται ότι ήταν μεθυσμένος την ώρα του περιστατικού. Ψυχολόγος που γνωμάτευσε στο δικαστήριο τον Ιανουάριο του 2014 είπε ότι είναι πιθανό ο κατηγορούμενος να ενήργησε υπό την επήρεια αλκοόλ και ότι μπορεί να επηρεάστηκε από τα γεγονότα κατά των Ρομά στο Μάι.[40]

Αναφορικά με την αστυνομική έρευνα, μερικοί παρατηρητές κατήγγειλαν ότι η αστυνομία βιάστηκε να αποκλείσει πιθανό φυλετικό κίνητρο καθώς εκπρόσωπος της αστυνομίας αναφέρεται ότι δήλωσε στις 17 Ιουλίου ότι ο άνδρας που ήταν αντικείμενο της έρευνας δεν είχε ως στόχο τους Ρομά.[41] Σε συνέντευξη προς τη Διεθνή Αμνηστία, τα μέλη της οικογένειας των Ρομά που ζουν στο ισόγειο του σπιτιού παραδέχτηκαν ότι ζουν μέσα στον φόβο μετά το περιστατικό. Το δωμάτιο που βλέπει στον δρόμο δεν το χρησιμοποιούν πια τα παιδιά, που φοβούνται να κοιμηθούν εκεί.[42] Η δίκη βρισκόταν σε εξέλιξη κατά τον χρόνο συγγραφής της έκθεσης.

ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΡΟΜΑ ΣΤΟ ΝΤΟΥΤΣΚΟΦ

«Μερικοί άνθρωποι δεν συνειδητοποιούν ότι [κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων οι Ρομά] δεν μπορούν να πάνε για ψώνια, ότι είναι αναγκασμένοι να μένουν σε ένα μέρος, ότι τα παιδιά … φοβούνται. Αυτό κρατάει όλη μέρα και αφήνει τραύμα…. Σε κανέναν δεν αξίζει να ζει κάτι τέτοιο. Άνθρωποι το έζησαν στον πόλεμο και νομίζω ότι το 2013, στον 21ο αιώνα, δεν είναι ανάγκη να το ξαναζήσουμε. Δυστυχώς, αυτό είναι το Ντούτσκοφ.»

Στέφαν, Ρομά κοινωνικός λειτουργός από το Ντούτσκοφ, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, 31 Ιανουαρίου 2014

Μετά από καυγά σε ταβέρνα στο Ντούτσκοφ μεταξύ Ρομά και μη Ρομά στις 18 Μαΐου 2013, τρεις άνθρωποι κάλεσαν σε «Διαδήλωση δυσαρεστημένων πολιτών» στην πόλη. Σύμφωνα με τα μέσα ενημέρωσης, ένας από τους διοργανωτές είχε κατηγορηθεί επίσημα στο παρελθόν επειδή χρησιμοποίησε ναζιστικό χαιρετισμό. Ένας άλλος ανάρτησε στο Facebook «[Ας] τους σφάξουμε όλους».[43]

«Πάρα πολλές αδικίες έχουν διαπραχθεί εναντίον αθώων ανθρώπων… Ένα πρόβλημα [ο καυγάς στην ταβέρνα] που υποτίθεται ότι θα το αντιμετώπιζε η δικαιοσύνη, μας κάνουν να το πληρώνουμε όλοι μας».

Πάβελ[44], Ρομά κάτοικος του Ντούτσκοφ, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, 31 Ιανουαρίου 2014

Η διαδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 29 Μαΐου 2013. Σε εναρκτήρια ομιλία του, ένα μέλος του ακροδεξιού Εργατικού Κόμματος για την Κοινωνική Δικαιοσύνη (DSSS) ισχυρίστηκε ότι

οι Ρομά έχουν πρωτοφανή υποστήριξη κοινωνικής πρόνοιας στην Τσεχική Δημοκρατία.[45] Μετά την ομιλία του, η Δήμαρχος του Ντούτσκοφ αποφάσισε και εκείνος να απευθυνθεί στο πλήθος των περίπου 800 ανθρώπων που είχαν συγκεντρωθεί στο κέντρο της πόλης. Είπε: «Αν νομίζετε ότι εμείς, όπως στεκόμαστε εδώ, έχουμε διαφορετική άποψη για αυτά τα ζητήματα, κάνετε λάθος».[46] Αργότερα, σε συνέντευξη προς τη Διεθνή Αμνηστία, εξήγησε ότι συμμετείχε στη διαδήλωσε μαζί με άλλους πολίτες που ανησυχούσαν για την «άγρια επίθεση στην ταβέρνα». Οι διαδηλώσεις, κατά την άποψη της Δημάρχου, ήταν «λογικό αποτέλεσμα της απόγνωσης των απλών κατοίκων».

Η διαδήλωση παρέμεινε στο κέντρο του Ντούτσκοφ επί περίπου μισή ώρα πριν βαδίσει προς το νότιο μέρος της πόλης, όπου ζουν πολλοί Ρομά. Όμως η αστυνομία έκλεισε έναν από τους δρόμους που οδηγούν στην περιοχή και ο όχλος τελικά άρχισε να διαλύεται γύρω στις 8 μ.μ.

Τη διαδήλωση του Μαΐου ακολούθησαν τέσσερις ακόμα διαδηλώσεις και πορείες κατά των Ρομά στο Ντούτσκοφ το 2013. Μετά τις διαδηλώσεις, οι παρενοχλήσεις και οι ύβρεις με στόχο Ρομά αυξήθηκαν. Ο Στέφαν, κοινωνικός λειτουργός σε ΜΚΟ από το Ντούτσκοφ, είπε στη Διεθνή Αμνηστία τον Ιανουάριο του 2014: «Μετά την [πρώτη] διαδήλωση υπήρξαν μερικές μικρότερες ενέργειες. Πέντε-έξι νεοναζί… για παράδειγμα, έρχονταν στο σπίτι μου και πετούσαν χειροβομβίδες κρότου-λάμψης… προσπαθούσαν να μας εκφοβίσουν… Υπήρξαν μερικές περιπτώσεις επιθέσεων.» Περιέγραψε πώς, σε μία περίπτωση, ο ίδιος και μια ομάδα παιδιών πήγαν στο κοινοτικό κέντρο, στην ομάδα κολύμβησης, και βρέθηκαν αντιμέτωποι με μια ομάδα ντόπιων μελών του DSSS. Είπε: «Στόχος τους ήταν να 'καθαρίσουν' το κολυμβητήριο, έτσι είπαν… Μου επιτέθηκαν, [μου είπαν] ότι θα μου έσπαγαν τα μούτρα. Τα παιδιά φοβήθηκαν, δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα… [έτσι] τρέξαμε να φύγουμε… [Το DSSS] αργότερα δήλωσε στη σελίδα του στο Διαδίκτυο ότι στόχος του ήταν να καθαρίσει το κολυμβητήριο από τους 'μαυριδερούς'» Η αστυνομική έρευνα για την υπόθεση έκλεισε – υποτίθεται λόγω έλλειψης μαρτύρων.

Ο Στέφαν έλαβε γραπτές απειλές κατά της ζωής του και υποβλήθηκε σε φυλετικές φραστικές ύβρεις. Τελικά του δόθηκε αστυνομική προστασία. Μιλώντας στη Διεθνή Αμνηστία μερικούς μήνες αργότερα είπε:

«Είναι δύσκολο να ζω σε μια πόλη όπου πρέπει να είμαι έτοιμος για το ότι οι νεοναζί θα ξανάρθουν… Που πρέπει να φοβάμαι ότι κάποιος θα μου βάλει φωτιά στο σπίτι ή ότι κάποιος θα με πυροβολήσει… ή θα με δείρει. Φοβάμαι, φοβάμαι στ' αλήθεια.»

ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΜΕ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Μετά τις πορείες κατά των Ρομά, οι Ρομά κάτοικοι του Ντούτσκοφ φαίνεται ότι έγιναν στόχος του τοπικού δήμου μέσω των, λεγόμενων, τακτικών επιθεωρήσεων των σπιτιών που αποτελούν κίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια. Στις 20 Ιουνίου 2013, μια ομάδα δημοτικών συμβούλων υπέβαλε για συζήτηση στη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου της πόλης ένα έγγραφο με τίτλο «Μέτρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος των απροσάρμοστων κατοίκων του Ντούτσκοφ».[47] Το έγγραφο χωρίζει τους «κοινωνικά αποκλεισμένους κατοίκους του Ντούτσκοφ» –μια φράση που συνήθως χρησιμοποιείται για να αναφερθεί κανείς στους Ρομά– σε δύο κατηγορίες: «συνεργάσιμους» και «απροσάρμοστους». Προκειμένου για τους δεύτερους, ο δήμος πρέπει «να διεξάγει τακτικούς ελέγχους» και να έχει ως στόχους, μεταξύ άλλων, «να αποτρέψει τη ρίψη απορριμμάτων σε δημόσιους χώρους» ή «να διασφαλίσει ότι οι απροσάρμοστοι θα φύγουν οικειοθελώς από την πόλη» αν έμεναν εκεί μόνο προσωρινά. Αυτές οι διατάξεις –παρ' όλο που

σιωπηρά βάζουν στο στόχαστρο μια συγκεκριμένη εθνότητα και, επομένως, έχουν χαρακτήρα διάκρισης– φαίνεται πως έχουν τεθεί σε εφαρμογή. Τον Ιανουάριο του 2014, η Δήμαρχος εξήγησε στη Διεθνή Αμνηστία ότι, μετά τις πορείες, ο δήμος άρχισε να οργανώνει τακτικές επισκέψεις σε νοικοκυριά Ρομά, φαινομενικά για λόγους υγείας και ασφάλειας. Τις επιθεωρήσεις αναφέρεται ότι πραγματοποιεί ομάδα που αποτελείται από κοινωνικούς λειτουργούς, πυροσβέστες και εκπροσώπους της τοπικής πολεοδομίας.[48]

Ένας από τους Ρομά κατοίκους του Ντούτσκοφ που βίωσε τις επιθεωρήσεις είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Απροσάρμοστοι είναι εκείνοι στο περιθώριο [της κοινωνίας] και μας έχουν βάλει μόνιμα εκεί… Πάρα πολλές αδικίες έχουν γίνει σε αθώους ανθρώπους».[49]

Οι πορείες και οι διαδηλώσεις κατά των Ρομά έχουν αφήσει βαθύ σημάδι τόσο στους Ρομά, όσο και στους μη Ρομά κατοίκους του Ντούτσκοφ και της Τσεχικής Δημοκρατίας συνολικά. Πολλοί φοβούνται τι θα συμβεί το καλοκαίρι του 2014. Μερικές οικογένειες σκέφτονταν να φύγουν από την πόλη ή ακόμα και από τη χώρα για μερικούς μήνες έτσι ώστε εκείνες και τα παιδιά τους να μην αναγκαστούν να ξαναζήσουν την εμπειρία του 2013. Τον Ιανουάριο του 2014, καθώς ο ήλιος έδυε σε μια νυσταγμένη πόλη της βορειοδυτικής Βοημίας, οι αδύναμες ακτίνες του έπεσαν πάνω σε μια μεγάλη επιγραφή γραμμένη στον δρόμο που οδηγεί στο Ντούτσκοφ. Έγραφε απλά: «Έξω». Ένα μήνυμα που ρίχνει δυσοίωνη σκιά στις ζωές του Στέφαν, του Πάβελ, της Μαρτίνα, του Μίχαλ και χιλιάδων άλλων Ρομά στην Τσεχική Δημοκρατία.

4. ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΕΙΣ, ΒΙΑ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ

Οι περισσότεροι από τους 20.000 Ρομά της Γαλλίας ζουν σε ακραία φτώχεια, σε άτυπους καταυλισμούς με ελάχιστη ή καθόλου πρόσβαση σε στοιχειώδεις υπηρεσίες, όπως ύδρευση και αποχέτευση, και σε διαρκή κίνδυνο αναγκαστικών εξώσεων.[50]

Η στάση του κοινού απέναντι στους Ρομά δείχνει ότι τα αρνητικά στερεότυπα παραμένουν γερά παγιωμένα. Αν και αποτελούν μόνο ένα μικροσκοπικό κλάσμα των 65 εκατομμυρίων του πληθυσμού της Γαλλίας, οι Ρομά εμφανίζονται συχνά ως απρόσκλητη και ξένη εισβολή. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε το CSA, γύρω στο 35% του γαλλικού πληθυσμού υπερεκτιμά τον αριθμό των Ρομά μεταναστών στη χώρα. Επιπλέον, το 77% όσων έδωσαν συνεντεύξεις είπαν ότι έβλεπαν τους Ρομά ως χωριστή ομάδα και όχι ως μέρος της γαλλικής κοινωνίας.[51]

Γάλλοι πολιτικοί και εκπρόσωποι της κυβέρνησης συχνά εκφράζουν στερεότυπες και γεμάτες διακρίσεις απόψεις για τους Ρομά. Σύμφωνα με αυτές, οι Ρομά ζουν έναν «παράξενο τρόπο ζωής» και είναι «απρόθυμοι να ενταχθούν». Για παράδειγμα, τον Σεπτέμβριο του 2013, σε συνέντευξη στο Radio France International, ο Μανουέλ Βαλς, ο Υπουργός Εσωτερικών, είπε: «Εκείνοι οι άνθρωποι [οι Ρομά μετανάστες] έχουν τρόπους ζωής που είναι εξαιρετικά διαφορετικοί από τον δικό μας. Γι' αυτό πρέπει να επιστρέψουν στη Ρουμανία ή τη Βουλγαρία.»[52]

Τα τελευταία χρόνια, αρκετές περιπτώσεις παρενοχλήσεων και βίας, που διαπράχθηκαν εναντίον Ρομά μεταναστών από την αστυνομία και μη κρατικούς δρώντες, έχουν καταγγελθεί από τα μέσα ενημέρωσης και από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Πέρα από τις υποθέσεις στη Μασσαλία, το Παρίσι και την Ελέμ (Λιλ), που ερεύνησε η Διεθνής Αμνηστία για αυτήν την έκθεση, το 2013 Ρομά μετανάστες υποβλήθηκαν σε βία και παρενοχλήσεις σε άλλες πόλεις, μεταξύ των οποίων στην Αντίμπ (Προβάνς-Αλπ-Κοτ ντ' Αζούρ, Μάρτιος 2013), το Σεν Ντενί (Ιλ ντε Φρανς, Ιούλιος 2013) και το Βιλνέβ ντ' Ασκ (Νορ-πα-ντε-Καλέ, Αύγουστος 2013).

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΞΩΣΕΩΝ ΣΤΗ ΜΑΣΣΑΛΙΑ

Χιλιάδες Ρομά υπέστησαν αναγκαστικές εξώσεις το 2013.[53] Αναγκαστική έξωση είναι η μόνιμη ή προσωρινή απομάκρυνση ατόμων, οικογενειών ή κοινοτήτων από τα σπίτια τους ή από εκτάσεις που καταλαμβάνουν, ενάντια στη θέλησή τους, χωρίς την παροχή ή την πρόσβαση σε κατάλληλες μορφές νομικής ή άλλης προστασίας.

Η έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας έχει δείξει ότι η έλλειψη συγκεκριμένων εγγυήσεων κατά των αναγκαστικών εξώσεων στη γαλλική νομοθεσία[54] έχει ως αποτέλεσμα παραβιάσεις των

διεθνών θεσμικών κειμένων για τα ανθρώπινα δικαιώματα για τις αναγκαστικές εξώσεις και το δικαίωμα στη στέγαση.[55]

Εκατοντάδες Ρομά μετανάστες υποβλήθηκαν σε αναγκαστικές εξώσεις στη Μασσαλία το 2013.[56] Σε μερικές οικογένειες δόθηκε εναλλακτική στέγη μετά τις πιο πρόσφατες εξώσεις, αλλά σε πολλούς από όσους υπέστησαν έξωση το 2013 δεν δόθηκε. Για παράδειγμα, στις 3 Δεκεμβρίου 2013, 200 άνθρωποι υποβλήθηκαν σε έξωση από καταυλισμό γύρω στην περιοχή του Φρε Βαγιόν (12ο διαμέρισμα). Σύμφωνα με τη Rencontres Tsiganes, μόνο σε μία οικογένεια δόθηκε εναλλακτική στέγη.

Στο τέλος Φεβρουαρίου 2014, οι εξώσεις διαφόρων οικισμών, όπως στο Λα Παρέτ (300 άνθρωποι) και τη Λεωφόρο ντε Ροκφαβόρ (60 άνθρωποι), βρίσκονταν σε εκκρεμότητα. Τον Δεκέμβριο του 2013, ο Νομάρχης Μασσαλίας, που είναι υπεύθυνος για την εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων έξωσης, αποφάσισε να αναστείλει τις εξώσεις άτυπων καταυλισμών μέχρι τις 15 Μαρτίου 2014.[57] Ωστόσο, δημοτικοί λειτουργοί πιέζουν τώρα να πραγματοποιηθούν οι εξώσεις.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ Ρ.

Η Στελούτσα μετακόμισε στη Μασσαλία από το Μούρες της Ρουμανίας, με τον σύζυγό της, Ρ., και τα τέσσερα παιδιά τους το 2007. Έζησαν σε διάφορους άτυπους καταυλισμούς και υπέστησαν αναγκαστική έξωση πολλές φορές. Τον Νοέμβριο του 2011, ζούσαν στον περίβολο της εκκλησίας Σαν Μαρτίν ντ' Αρένκ, μαζί με άλλες 10 οικογένειες Ρομά. Η Στελούτσα είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Κοιμόμαστε σε ένα αντίσκηνο δίπλα στην εκκλησία. Το βράδυ ήμουν κουρασμένη αφού δούλευα όλη μέρα και ήθελα μόνο να ξεκουραστώ. Η αστυνομία ερχόταν κάθε βδομάδα να ελέγξει τα χαρτιά μας… μας είπαν να φύγουμε· τέσσερις από αυτούς ήταν ιδιαίτερα κακοί, κατέστρεφαν τα αντίσκηνά μας και άλλά προσωπικά είδη.»

Το βράδυ της 22ας Νοεμβρίου 2011, η αστυνομία πήγε στον άτυπο καταυλισμό με σκοπό να υποβάλει σε έξωση όλους τους κατοίκους του. Σύμφωνα με καταγγελίες ψέκασαν δακρυγόνα μέσα στα αντίσκηνα όπου κοιμούνταν παιδιά και μετά κατέστρεψαν τα αντίσκηνα και άλλα προσωπικά είδη.

«Ήμουν κατατρομαγμένη. Με ψέκασαν στο πρόσωπο και δεν έβλεπα τίποτα, θέλαμε μόνο να πάρουμε μαζί μας τα καροτσάκια των μωρών αλλά εκείνοι κατέστρεψαν τα πάντα.»

Ο Ρ. είπε ότι ρώτησε τους αστυνομικούς: «Γιατί μας μεταχειρίζεστε σαν κλέφτες, δεν κάναμε τίποτα κακό, γιατί μας το κάνετε αυτό;» Σε απάντηση, είπε ο Ρ., οι αστυνομικοί τον ψέκασαν με δακρυγόνο στο πρόσωπο. «Ήθελα να τρέξω να απομακρυνθώ αλλά δεν έβλεπα τίποτα, είδα μόνο μια αυλόπορτα μπροστά μου, προσπάθησα να απλώσω το χέρι να τη φτάσω αλλά μόλις την πλησίασα ένιωσα μόνο ότι το πόδι μου έσπασε και μετά δεν θυμάμαι τίποτα άλλο». Ο Ρ. έχασε τις αισθήσεις του και συνήλθε ώρες αργότερα στο νοσοκομείο. Η Στελούτσα εξήγησε: «Είδα τα πάντα… όταν άγγιξε την αυλόπορτα, ένας αστυνομικός τον κλότσησε βίαια, έπειτα έπεσε κάτω. Οι αστυνομικοί αμέσως έφυγαν. Το ασθενοφόρο το κάλεσαν κάποιοι γείτονες.» Ο Ρ. υποβλήθηκε σε εγχείρηση για κάταγμα στο μηριαίο οστό και πέρασε έξι μήνες σε κέντρο αποκατάστασης.

Τον Ιανουάριο του 2012, οι Γιατροί του Κόσμου ενημέρωσαν τον Εισαγγελέα Μασσαλίας για αυτή τη βίαιη επίθεση. Στη συνέχεια κινήθηκε ποινική έρευνα για τις ενέργειες τεσσάρων αστυνομικών. Την ώρα που συντάσσεται αυτή η έκθεση η έρευνα ακόμα εκκρεμεί. Πραγματοποιήθηκε επίσης εσωτερική αστυνομική έρευνα. Τον Ιανουάριο του 2014, ο Νομάρχης ενημέρωσε τη Διεθνή Αμνηστία ότι η εσωτερική έρευνα είχε διαπιστώσει ότι οι αστυνομικοί δεν είχαν χρησιμοποιήσει δυσανάλογη βία .

Η Στελούτσα και ο Ρ. έχουν μετακομίσει σε διαμέρισμα σε βόρεια περιοχή της Μασσαλίας. Ελπίζουν ότι έχουν αφήσει πίσω τα ζοφερά χρόνια και ότι η κατάστασή τους θα βελτιωθεί: «Μας αρέσει που ζούμε εδώ, τα πάμε καλά με τους γείτονες. Θα θέλαμε μόνο να βρούμε δουλειά, να βελτιώσουμε τα γαλλικά μας και να βγάλουμε λίγα χρήματα για μας και για τα παιδιά μας.»[58]

Σύμφωνα με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που βρίσκονται σε επαφή με κοινότητες Ρομά στη Μασσαλία σε καθημερινή βάση, οι αστυνομικές παρενοχλήσεις εναντίον Ρομά μεταναστών που ζουν σε άτυπους καταυλισμούς είναι διαδεδομένες. Από το 2011, οργανώσεις όπως οι Γιατροί του Κόσμου (ΓτΚ) και η Rencontres Tsiganes έχουν συλλέξει δεκάδες υποθέσεις αστυνομικών παρενοχλήσεων και εκφοβισμών εναντίον Ρομά. Η Σεντρίν Λεμπόμ των ΓτΚ είπε στη Διεθνή Αμνηστία τον Φεβρουάριο του 2014: «Το ενενήντα τέσσερα τοις εκατό των δικαιούχων μας είναι μετανάστες αλλά ποτέ δεν κατήγγειλαν να έζησαν βία και παρενοχλήσεις σε γαλλικό έδαφος στον ίδιο βαθμό με τους Ρομά μετανάστες».[59]

Η αστυνομική παρενόχληση περιλαμβάνει επίσης σε ορισμένες περιπτώσεις την κατάσχεση προσωπικών ειδών ή την καταστροφή των αντισκήνων. Στις 26 Φεβρουαρίου 2014 η Διεθνής Αμνηστία μίλησε με τις οικογένειες Ρομά που ζουν σε αντίσκηνα στο πεζοδρόμιο της Λεωφόρου ντε λα Μαντράγκ-Βιγ, στο 3ο διαμέρισμα. Η Ντορίνα, μια Ρομά που ζει με τον σύζυγό της και τα τρία της παιδιά σε ένα αντίσκηνο, είπε: «Η μητέρα μου είναι άρρωστη και κοιμάται σε αντίσκηνο. Κοιμάμαι με τον άντρα μου και τα τρία μας παιδιά σε άλλο αντίσκηνο. Οι αστυνομικοί έρχονται εδώ συχνά και μας λένε να φύγουμε. Όταν συνειδητοποιούν ότι θέλουμε να μείνουμε, σκίζουν τα αντίσκηνά μας. Επίσης παίρνουν όλα τα πράγματα που προσπαθούμε να πουλήσουμε στο κοντινό παζάρι. Μας λένε ότι δεν μπορούμε να τα πουλήσουμε. Πετάνε τα πάντα». Ο Κοσμίν, ο σύζυγός της, είπε «αγόρασα ένα χαλασμένο αμάξι 50 ευρώ μόνο και μόνο για το χρησιμοποιήσουμε για στέγη, οι αστυνομικοί ήρθαν και το πήραν».

ΒΙΑΙΕΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ

Σύμφωνα με τον γαλλικό Ποινικό Κώδικα, η διάπραξη εγκλήματος ή αδικήματος με βάση την πραγματική ή την υποτιθέμενη φυλή, εθνότητα, εθνικότητα, θρήσκευμα, σεξουαλικό προσανατολισμό ή ταυτότητα φύλου των θυμάτων συνιστά επιβαρυντική περίσταση (Άρθρα 132-76 και 132-77). Επιπλέον, ο Ποινικός Κώδικας προβλέπει συγκεκριμένες επιβαρύνσεις της ποινής για ορισμένα εγκλήματα, όπως φόνο, βασανισμό, βιασμό, βία και απειλές βίας, όταν διαπράττονται με βάση τους λόγους που προαναφέρθηκαν.

Οι γαλλικές αρχές συλλέγουν ορισμένα στοιχεία κατά κατηγορία για τα εγκλήματα μίσους. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών, το 2012 διαπράχθηκαν 1.539 εγκλήματα με ρατσιστικό, αντισημιτικό ή αντιμουσουλμανικό χαρακτήρα.[60] Αντίθετα με τα στοιχεία για τα αντισημιτικά και αντιμουσουλμανικά εγκλήματα μίσους, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία κατά κατηγορία για τα εγκλήματα μίσους κατά των Ρομά.

ΜΑΣΣΑΛΙΑ

Στις 27 Σεπτεμβρίου 2012, περίπου 40-50 άνθρωποι επιτέθηκαν σε μια ομάδα περίπου 50 Ρομά που είχαν μετακομίσει στο Λε Κρενό, στο βόρειο μέρος της πόλης. Η ομάδα, σύμφωνα με αναφορές, απείλησε να βάλει φωτιά στα προσωπικά τους είδη και μερικοί από τους επιτιθέμενους λέγεται ότι είχαν όπλα. Η αστυνομία ειδοποιήθηκε από έναν από τους Ρομά

και πήγε εκεί. Όμως δεν έθεσε άμεσο τέλος στις απειλές, ούτε εμπόδισε τον όχλο να τους αναγκάσει να φύγουν, ούτε προστάτευσε τα υπάρχοντα που άφησαν πίσω τους.

Η Μ., μια Ρομά που βρισκόταν στον χώρο, ανέφερε: «Είπαν ότι θα μας σκότωναν αν μέναμε. Οι γυναίκες και τα παιδιά τρομοκρατήθηκαν και άρχισαν να κλαίνε. Κάλεσα την αστυνομία, ήρθαν μετά από λίγα λεπτά και μας είπαν ότι έπρεπε να φύγουμε αμέσως. Πήραμε μόνο λίγα πράγματα και μετά τρέξαμε να φύγουμε. Αμέσως έβαλαν φωτιά στα υπόλοιπα πράγματά μας.»[61]

Τρεις από τους Ρομά που δέχτηκαν απειλές κατέθεσαν μήνυση και η έρευνα ακόμα συνεχίζεται. Είναι εντυπωσιακό πως η αστυνομία είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι η έρευνα δεν εντόπισε υπόπτους για την εμπρηστική επίθεση γιατί οι αστυνομικοί είχαν ήδη φύγει από τον χώρο όταν μπήκε φωτιά στα προσωπικά είδη. Η αστυνομία είπε επίσης ότι η έρευνα δεν μπορούσε να αποδείξει ότι οι Ρομά απειλήθηκαν με βία.[62] Μερικοί από τους γείτονες δήλωσαν στα μέσα ενημέρωσης ότι ήθελαν να φύγουν οι Ρομά από την περιοχή γιατί είχαν επιδοθεί σε αξιόποινες πράξεις αλλά αρνήθηκαν ότι τους απείλησαν.

Οι επιθέσεις αυτού του είδους εναντίον Ρομά από μη κρατικούς δρώντες (ιδιώτες, άτομα ή ομάδες) συνεχίστηκαν αμείωτες στην πόλη το 2013. Τον Μάρτιο, για παράδειγμα, δέκα Ρομά που ζούσαν σε κατειλημμένο κτίριο στην περιοχή Σεν Λουί καταγγέλθηκε ότι δέχτηκαν επίθεση με δακρυγόνα από ομάδα ανθρώπων που ήθελαν να τους διώξουν. Μια Ρομά χρειάστηκε να μεταφερθεί σε νοσοκομείο. Δεν κατήγγειλαν την επίθεση στην αστυνομία επειδή φοβήθηκαν αντίποινα, καθώς οι δράστες ζούσαν στην ίδια περιοχή. Τον Ιούνιο του 2013, η Έλενα, μια άλλη Ρομά, έψαχνε για χρήσιμα υπολείμματα στους κάδους απορριμμάτων γύρω από τον άτυπο καταυλισμό όπου ζούσε. Τη συνόδευε ένα από τα παιδιά της. Ένας άντρας, γείτονας όπως καταγγέλθηκε, την πυροβόλησε στο κεφάλι με αεροβόλο όπλο. Μια βολίδα αεροβόλου αφαιρέθηκε από το τριχωτό της κεφαλής της μετά από 10 ημέρες. Το ιατρικό ιστορικό, το οποίο είδε η Διεθνής Αμνηστία, πιστοποιούσε ότι τα τραύματα για τα οποία δέχτηκε περίθαλψη ήταν συμβατά με την περιγραφή της για τα γεγονότα. Η επίθεση καταγγέλθηκε στην αστυνομία και κινήθηκε έρευνα. Η αστυνομία είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι η Έλενα δεν θυμόταν πού έγινε η επίθεση και ότι για αυτόν τον λόγο δεν μπορούσαν να εντοπιστούν ύποπτοι. Σύμφωνα με τη Rencontres Tsiganes, που υποστήριξε την Έλενα μετά την επίθεση, είχε αναφέρει στην αστυνομία πού έγινε η επίθεση όταν έκανε την καταγγελία.

Αναφορές από ΜΚΟ δείχνουν ότι πολλά τέτοια περιστατικά δεν καταγγέλλονται στις αρχές. Οι λόγοι για αυτό είναι διάφοροι, όμως η έλλειψη εμπιστοσύνης στην αστυνομία και ο φόβος περαιτέρω θυματοποίησης είναι καίριοι παράγοντες που αποθαρρύνουν τις καταγγελίες.

«Οι Ρομά φοβούνται πραγματικά την αστυνομία. Συνήθως πηγαίνω τα παιδιά στο νοσοκομείο για ιατρικές θεραπείες και φοβούνται κάθε φορά που βλέπουν αστυνομικούς στη διαδρομή».

Σ., ένας Ρομά που ζούσε σε άτυπο καταυλισμό και τώρα απασχολείται ως κοινωνικός λειτουργός σε οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών

Ο Αστυνομικός Διευθυντής (Préfet de Police) Μασσαλίας είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι ήταν δύσκολο να διαπιστωθεί κατά πόσον η βία εναντίον Ρομά μεταναστών είχε ως κίνητρο την εθνότητα ή την εθνικότητά τους. Είπε ότι οι φραστικές ύβρεις δεν χαρακτήριζαν τις επιθέσεις

εναντίον Ρομά, σε αντίθεση με τις επιθέσεις εναντίον άλλων ομάδων, και ότι η εχθρότητα φαίνεται να είχε ως κίνητρο τον τρόπο με τον οποίο ζούσαν οι Ρομά που γίνονταν στόχος και όχι την ταυτότητά τους.[63] Ωστόσο, το εχθρικό κλίμα εναντίον των Ρομά δείχνει ότι διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο να γίνουν στόχος, συνολικά ή εν μέρει, εξαιτίας της εθνικότητάς τους, της μεταναστευτικής τους κατάστασης, της κοινωνικοοικονομικής τους κατάστασης ή της εθνότητάς τους. Είναι καθήκον των γαλλικών αρχών να κάνουν ό,τι είναι δυνατόν για να αποκαλύψουν αυτά τα πιθανά κίνητρα. Εντούτοις, παρά αυτούς τους προφανείς κινδύνους, η αστυνομία δεν έχει δημιουργήσει κανέναν συγκεκριμένο μηχανισμό, ή οποιεσδήποτε εσωτερικές οδηγίες, σχεδιασμένες ώστε να φέρουν στην επιφάνεια τα όποια τυχόν κίνητρα διακρίσεων που ενδέχεται να βρίσκονται πίσω από τις επιθέσεις.

ΠΑΡΙΣΙ

Στις 16 Ιανουαρίου 2013, ένα ζευγάρι Ρομά που κοιμόταν κοντά στην Πλατεία Δημοκρατίας, στην καρδιά του Παρισιού, έγιναν θύματα φερόμενης επίθεσης με οξύ. Ο Λεό Λαρμπί από τη ΜΚΟ Autremonde που εργαζόταν στην περιοχή εκείνη τη νύχτα περιέγραψε τι συνέβη:

«Είχαμε φτάσει ακριβώς μπροστά στο κατάστημα Rayon D'Or στην οδό ντι Ταμπλ γύρω στις 10 μ.μ. Υπήρχαν πέντε άνθρωποι ξαπλωμένοι σε δυο στρώματα ακριβώς μπροστά στο κατάστημα. Ένας άνδρας περιφερόταν γύρω στα στρώματα· νομίσαμε ότι ήταν κλέφτης. Προσέξαμε ότι είχε ένα μπουκάλι κάτω από τη μασχάλη του. Όταν πλησιάσαμε στα στρώματα, έφυγε. Αντιληφθήκαμε ότι ένα μαύρο υγρό διάβρωνε τα στρώματα στα οποία αναπαυόταν ένα ζευγάρι. Η συνάδελφός μου άγγιξε το υγρό με ένα δάχτυλο και κάηκε».

Ο Λισιέν, που κοιμόταν με την οικογένειά του δίπλα στο ζευγάρι που δέχτηκε την επίθεση την ίδια νύχτα, είπε: «Δεν ήταν η πρώτη φορά που ο άντρας προσπάθησε να μας επιτεθεί. Επιτέθηκε σε μια άλλη γυναίκα πέρσι το καλοκαίρι. Τον πλησίασε όταν είδε ότι ράντιζε με ένα υγρό τα προσωπικά είδη που είχε αφήσει σε έναν τηλεφωνικό θάλαμο. Εκείνος της επιτέθηκε με το υγρό και της έκαψε το μπράτσο».

Μετά από αστυνομική έρευνα αναφέρεται ότι ένας ύποπτος κατηγορήθηκε για προμελετημένη βία (Άρθρο 222-13 του Ποινικού Κώδικα). Ο ύποπτος αρνήθηκε οποιοδήποτε κίνητρο διακρίσεων και είπε επίσης ότι το μόνο που είχε χρησιμοποιήσει ήταν ένα μίγμα λευκαντικού και νερού. Η αστυνομία είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι η έρευνα ήταν άμεση και κατέληξε στον εντοπισμό υπόπτου. Η αστυνομία εξήγησε ότι δεν μπορούσε να επιβεβαιώσει ούτε αν ερευνήθηκε κάποιο τυχόν κίνητρο μίσους, καθώς αυτό υπερβαίνει τις αρμοδιότητες της αστυνομίας και εναπόκειται στις δικαστικές αρχές, ούτε αν ο ύποπτος είχε κατηγορηθεί για άλλες παρόμοιες επιθέσεις.[64] Η Διεθνής Αμνηστία έγραψε στον Εισαγγελέα του Παρισιού στις 22 Φεβρουαρίου αναζητώντας πληροφορίες για την έρευνα για το καταγγελθέν κίνητρο διακρίσεων. Κατά τον χρόνο που ολοκληρωνόταν αυτή η έκθεση (τέλος Μαρτίου 2014) δεν είχε λάβει απάντηση.

Πολλοί άστεγοι Ρομά μετανάστες είναι απρόθυμοι να καταγγείλουν τις επιθέσεις στην αστυνομία καθώς δέχονται συχνά παρενοχλήσεις από τους αστυνομικούς που θέλουν να τους διώξουν από το κέντρο του Παρισιού. Ο Γκεόργκε, ένας Ρομά που κοιμάται στην Πλατεία Δημοκρατίας με τη σύζυγό του και τα τρία τους παιδιά, είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Ένας αστυνομικός έρχεται στην πλατεία κάθε βδομάδα και μας πετάει τα πράγματα… τις κουβέρτες μας, τα στρώματα και τα ρούχα…» Ο Λισιέν, άλλος Ρομά, πρόσθεσε: «Υπάρχει ένα πάρκο εδώ κοντά, οι οικογένειες που κοιμούνταν στην πλατεία πέρσι το καλοκαίρι

μαζεύονταν εκεί. Οι αστυνομικοί μας κυνηγούσαν τακτικά ήθελαν να φύγουμε από το πάρκο… συστηματικά πετάνε τα πράγματά μας… έλεγαν ότι χαλάγαμε το πάρκο αλλά δεν είναι αλήθεια».[65]

ΕΛΕΜ (ΛΙΛ)

Τον Δεκέμβριο του 2012, και με τη συγκατάθεση των τοπικών αρχών, πέντε οικογένειες Ρομά μετακόμισαν σε τροχόσπιτα σε δημόσιο πάρκο στην Ελέμ της Λιλ. Οι οικογένειες είχαν υποβληθεί σε αναγκαστική έξωση τον Αύγουστο του 2012 και η μετακόμιση στην Ελέμ ήταν μέρος ενός «προγράμματος ένταξης» που υποστήριξε ο δήμος. Οι οικογένειες ήταν στόχος επανειλημμένων απειλών και βίαιων επιθέσεων σε μια προσπάθεια να εξαναγκαστούν να φύγουν. Η Οντ Μπαρτολομέους, που ζει στην Ελέμ και συνέβαλε ώστε να αρχίσει μια καμπάνια για να υποστηριχθούν οι οικογένειες των Ρομά, περιέγραψε την ατμόσφαιρα στη συνοικία.

«Λαμβάναμε φυλλάδια στις ταχυδρομικές μας θυρίδες που αντιδρούσαν στην παρουσία των οικογενειών των Ρομά και χρησιμοποιούσαν σε ορισμένες περιπτώσεις φρασεολογία ρατσιστική και γεμάτη διακρίσεις. Αποφασίσαμε ότι έπρεπε να αντιδράσουμε καθώς αυτό το επίπεδο μισαλλοδοξίας ήταν αφόρητο». [66]

Τον Οκτώβριο του 2012, οργανώθηκε διαδήλωση εναντίον της εγκατάστασης αυτών των οικογενειών στον δήμο και συμμετείχαν 150-200 άνθρωποι. Τον Μάιο του 2013, κάποιοι πέταξαν τούβλα στα τροχόσπιτα τη νύχτα. Οι οικογένειες τρόμαξαν και κάλεσαν τη Μαρι Νοέλ Μπριάν της Ateliers Solidaires, μιας ΜΚΟ που στηρίζει τους Ρομά στη Λιλ. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Πήγα εκεί και αμέσως καλέσαμε την αστυνομία. Ήρθε μετά από μια ώρα. Είπαν ότι τους έδωσαν λάθος διεύθυνση.»[67]

Λίγες εβδομάδες αργότερα, τη νύχτα της 8ης Ιουνίου 2013, άγνωστοι πέταξαν μερικά κοκτέιλ μολότοφ στα τροχόσπιτα των Ρομά. Η Μαρί Νοέλ Μπριάν βοήθησε τις οικογένειες να καταγγείλουν την επίθεση στην αστυνομία. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Καταθέσαμε μήνυση στην αστυνομία της Ελέμ. Οι οικογένειες δεν ήταν σίγουρες ότι θα εντόπιζε τους δράστες, ιδίως καθώς είχε αργήσει πολύ να έρθει όταν την κάλεσαν πριν λίγες εβδομάδες. Επιμείναμε στο γεγονός ότι ήταν ρατσιστική επίθεση. Δεν είχαμε καμία ενημέρωση από την αστυνομία έκτοτε.» Η Οντ Μπαρτολομέους είπε ότι οι οικογένειες ήταν πολύ τρομαγμένες μετά από αυτήν την επίθεση. «Ένα ζευγάρι πέρασε μερικές νύχτες αλλού, γιατί είχαν τρομάξει. Επίσης μετακίνησαν τα τροχόσπιτα, άφησαν ένα τροχόσπιτο μπροστά αλλά δεν κοιμόταν κανείς σ' αυτό για ένα διάστημα».

Οι οικογένειες και ντόπιοι ακτιβιστές είπαν στη Διεθνή Αμνηστία ότι τα πράγματα έχουν βελτιωθεί σημαντικά στην Ελέμ τους τελευταίους μήνες. Οι οικογένειες Ρομά μεταστεγάστηκαν και οι ντόπιοι κάτοικοι εργάζονται μαζί τους για να αντιστρέψουν το ρεύμα και να αρχίσουν να διαβρώνουν την αρχική εχθρότητα. Τον Φεβρουάριο του 2014, η Φ., μια Ρομά που ζει στην Ελέμ, είπε στη Διεθνή Αμνηστία: «Υπήρχαν τόσα πολλά προβλήματα πριν… οι άνθρωποι ήταν εχθρικοί… μερικές φορές με ρωτούσαν γιατί δεν στέλνω τα παιδιά μου στο σχολείο… αν και πάντα πήγαιναν σχολείο. Μια φορά μου έκαναν αυτή την ερώτηση μια Τετάρτη, αν και όλοι ξέρουν ότι τα παιδιά στη Γαλλία δεν πάνε σχολείο το απόγευμα της Τετάρτης. Τώρα τα πράγματα είναι καλύτερα, υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που δεν μας συμπαθούν, αλλά δεν πειράζει. Θα μετακομίσουμε σε καινούργια (λυόμενα) σπίτια σε μερικές μέρες, αυτό είναι καλό».

Όταν ρωτήθηκε για την έρευνα για την επίθεση, η αστυνομία είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι αυτό ήταν ευθύνη των δικαστικών αρχών.[68] Στις 25 Φεβρουαρίου 2014, η Διεθνής Αμνηστία έγραψε στον Εισαγγελέα της Λιλ ρωτώντας κατά πόσον οι καταγγελίες για το ρατσιστικό κίνητρο τελούσαν υπό έρευνα. Κατά τον χρόνο ολοκλήρωσης αυτής της έκθεσης (τέλος Μαρτίου 2014), δεν είχε λάβει καμία απάντηση.

5. ΒΙΑΙΕΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ, ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ

Στην Ελλάδα ζουν μεταξύ 250.000 και 350.000 Ρομά.[69] Πολλοί ζουν σε άτυπους καταυλισμούς σε κακές συνθήκες. Οι αναγκαστικές εξώσεις είναι συχνές, και στους θιγόμενους συχνά δεν προσφέρεται εναλλακτική στέγη ή μετεγκαθίστανται σε απομονωμένες και ακατάλληλες κατοικίες.[70] Οι παγιωμένες διακρίσεις πλήττουν κάθε πτυχή της ζωής των Ρομά στην Ελλάδα. Την τελευταία τετραετία, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέδωσε τρεις αποφάσεις που διέταζαν τον τερματισμό του διαχωρισμού των Ρομά σε σχολεία στον Ασπρόπυργο και τις Σοφάδες.[71]

Τον Οκτώβριο του 2013, η μεταχείριση των Ρομά της Ελλάδας έγινε πρωτοσέλιδο, μετά τη σύλληψη ενός ζευγαριού Ρομά στα Φάρσαλα για απαγωγή κατά τη διάρκεια αστυνομικής επιδρομής στον καταυλισμό τους, η οποία οδήγησε σε υποψίες για την ταυτότητα του παιδιού που ζούσε μαζί τους, καθώς –σύμφωνα με την ανακοίνωση της αστυνομίας– είχε «λευκή χροιά δέρματος, ξανθά μαλλιά και πράσινα μάτια, χαρακτηριστικά που διαφοροποιούνται πλήρως από αυτά [εκείνων]... που φέρονται ως γονείς του».[72] Αργότερα, τεστ DNA έδειξε ότι η Μαρία ήταν η βιολογική κόρη μιας οικογένειας Ρομά που ζούσε στη Βουλγαρία. Η κάλυψη της υπόθεσης από τα μέσα ενημέρωσης υπέθετε σε μεγάλο βαθμό ότι το ζευγάρι είχε απαγάγει το «ξανθό αγγελούδι» και έχασαν το ενδιαφέρον τους μόλις η Μαρία διαπιστώθηκε ότι ήταν και η ίδια Ρομά, αποκαλύπτοντας έτσι τον βαθμό εχθρότητας και στιγματισμού που αντιμετωπίζει μια ήδη περιθωριοποιημένη κοινότητα.

Οι Ρομά συχνά γίνονται στόχος βίας στην Ελλάδα. Σύμφωνα με έρευνα του 2008 που πραγματοποίησε η Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα (FRA), το 54% των Ρομά που απάντησαν στην Ελλάδα είχε υπάρξει θύμα εγκλήματος. Το είκοσι έξι τοις εκατό από αυτούς θεωρούσαν ότι είχαν γίνει στόχος εξαιτίας της εθνότητάς τους.[73]

Σε μια εποχή που στην Ελλάδα έχει σημειωθεί κατακόρυφη αύξηση των επιθέσεων με φυλετικά κίνητρα και της ξενοφοβίας, η Διεθνής Αμνηστία έχει σοβαρές ανησυχίες για την ανεπαρκή αντίδραση των υπηρεσιών επιβολής του νόμου απέναντι στα εγκλήματα μίσους.[74] Αυτό περιλαμβάνει την παράλειψη να επέμβουν για να σταματήσουν επιθέσεις με φυλετικά κίνητρα ενώ ήταν παρούσες· τη σύλληψη θυμάτων με παράτυπο καθεστώς αντί των δραστών εγκλημάτων μίσους· την παράλειψη να προστατεύσουν ανθρώπους από επιθέσεις ακροδεξιών ομάδων· την αποθάρρυνση θυμάτων από την κατάθεση μηνύσεων· και την παράλειψη να διερευνήσουν αποτελεσματικά τις μηνύσεις που όντως υποβάλλονται και μεταξύ άλλων να αποκαλύψουν το πιθανό κίνητρο μίσους.[75] Σε πολλές περιπτώσεις αστυνομικοί είναι οι ίδιοι δράστες εγκλημάτων μίσους.[76]

Για παράδειγμα, τον Σεπτέμβριο του 2013, η συγκλονιστική εικόνα μιας Ελληνίδας εργαζόμενης σε κατάστημα να κλοτσά ένα κοριτσάκι Ρομά που έπαιζε ακορντεόν σε πεζόδρομο κοντά στην Ακρόπολη δημοσιεύθηκε στα εθνικά και διεθνή μέσα ενημέρωσης.[77] Όμως η αστυνομία δεν κίνησε έρευνα για το περιστατικό μέχρις ότου η ΜΚΟ Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι κατέθεσε μήνυση.[78]

Το αποτέλεσμα ενός τέτοιου καταλόγου παραλείψεων της αστυνομίας έχει συμβάλει στην παγίωση της ατιμωρησίας για τους υπαίτιους αυτών των εγκλημάτων. Η αναποτελεσματικότητα της ισχύουσας νομοθεσίας για τα εγκλήματα μίσους έχει επίσης συμβάλει σε αυτήν την ατιμωρησία. Σύμφωνα με το Άρθρο 79 του Ποινικού Κώδικα, τα κίνητρα ενός εγκλήματος που συνδέονται με την φυλή και την εθνοτική προέλευση ενός θύματος (μεταξύ άλλων παραγόντων) μπορούν να θεωρηθούν επιβαρυντική περίσταση κατά την επιμέτρηση της ποινής.[79] Ωστόσο, δεν έχουν εφαρμογή στη φάση της διερεύνησης και της ποινικής δίωξης. Οι υποθέσεις φερόμενων ως εγκλημάτων μίσους πολύ σπάνια φτάνουν στα δικαστήρια και, ακόμα και αν φτάσουν εκεί, το κίνητρο μίσους πολύ σπάνια λαμβάνεται υπόψη στη δίκη.[80]

Απαντώντας σε διεθνείς επικρίσεις, η ελληνική αστυνομία έχει δημιουργήσει έναν μηχανισμό για τη συλλογή στατιστικών στοιχείων για τα εγκλήματα μίσους, τα οποία διατίθενται σε όποιον τα ζητήσει, αλλά δεν δημοσιεύονται.[81] Τα εγκλήματα μίσους συχνά δεν καταγράφονται, τόσο εξαιτίας της παράλειψης της αστυνομίας να καταγράψει το πιθανό κίνητρο μίσους, όσο και εξαιτίας της έλλειψης εμπιστοσύνης των θυμάτων στην αστυνομία, που οδηγεί τα θύματα να μην καταγγείλουν το έγκλημα μίσους. Σύμφωνα με στοιχεία που διέθεσε η ελληνική αστυνομία στον Συνήγορο του Πολίτη για τις έρευνες, 84 περιστατικά με πιθανό φυλετικό κίνητρο καταγράφηκαν το 2012, ένα από τα οποία αφορούσε θύμα Ρομά και 22 αφορούσαν καταγγελίες σε βάρος αστυνομικών. Κατά το ίδιο διάστημα, ο Συνήγορος του Πολίτη είχε καταγράψει 253 τέτοια περιστατικά, τριπλάσια από εκείνα που κατέγραψε η αστυνομία, μεταξύ των οποίων τέσσερα που αφορούσαν θύματα Ρομά.[82] Σύμφωνα με πληροφορίες που διέθεσε στη Διεθνή Αμνηστία η Ελληνική Αστυνομία, 109 περιστατικά με πιθανό ρατσιστικό κίνητρο καταγράφηκαν το 2013, δύο από τα οποία αφορούσαν θύματα Ρομά. Από αυτές τις υποθέσεις, 93 έχουν παραπεμφθεί στις αρμόδιες διωκτικές αρχές και 37 αφορούσαν αστυνομικούς φερόμενους ως δράστες.[83]

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

«Η αστυνομία έρχονται κάθε ένα-δυο μήνες... δε βρίσκουνε απολύτως τίποτα... Έχω τέσσερις γιους, και τους τέσσερις τους έχουν πάρει μέσα πολλές φορές και τους αφήνουν... Έρχονται έξι η ώρα το πρωί και μας χτυπάνε την πόρτα... τα παιδάκια τρομάζουν όταν βλέπουν [τους αστυνομικούς] με τα αυτόματα.»

Δήμητρα, κάτοικος καταυλισμού Ρομά στο Χαλάνδρι, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, 17 Ιανουαρίου 2014

Το 2013 η αστυνομία πραγματοποίησε συχνές επιδρομές εναντίον καταυλισμών Ρομά ανά τη χώρα, ισχυριζόμενη ότι αυτό αποτελούσε μέρος μιας στρατηγικής για την πρόληψη της εγκληματικότητας.

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία που εξέδωσε η ελληνική αστυνομία, κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2013 υπήρξαν 1.131 αστυνομικές επιχειρήσεις σε καταυλισμούς Ρομά σε όλη τη χώρα. Σε αυτές τις επιχειρήσεις, 52.431 άνθρωποι ελέγχθηκαν και 19.067 άνθρωποι οδηγήθηκαν σε αστυνομικά τμήματα. Από αυτούς, 1.305 συνελήφθησαν και εντοπίστηκαν

4.651 παραβιάσεις της ελληνικής ποινικής και κυκλοφοριακής νομοθεσίας.[84] Τα στατιστικά στοιχεία για όσους ελέγχθηκαν από την αστυνομία αναμφίβολα θα περιλαμβάνουν πολλούς που ελέγχθηκαν επανειλημμένα, αλλά ακόμα και λαμβάνοντας αυτό υπόψη, η αναλογία των ελέγχων προς τον αριθμό των Ρομά που ζουν στην Ελλάδα δίνει μια ένδειξη της κλίμακας στην οποία πραγματοποιούνται τέτοιες επιδρομές. Αυτές οι επιδρομές και οι έλεγχοι έχουν χαρακτήρα διακρίσεων και οδηγούν σε αυθαίρετες συλλήψεις και στερήσεις ελευθερίας.

Μετά την επίσκεψή της στην Ελλάδα, η Ομάδα Εργασίας των ΗΕ για την Αυθαίρετη Κράτηση εξέφρασε την ανησυχία της για τις μαζικές συλλήψεις μελών της κοινότητας των Ρομά, τα οποία αφήνονται ελεύθερα λίγο μετά χωρίς κατηγορίες. Δήλωσε «ότι οποιαδήποτε κράτηση για λόγους διακρίσεων συνιστά αυθαίρετη κράτηση και επιπλέον, ότι η κράτηση χωρίς οποιαδήποτε νομική βάση επίσης καθιστά την κράτηση αυθαίρετη.»[85]

Τα στατιστικά στοιχεία που παρέχει η ελληνική αστυνομία δείχνουν όχι μόνο ότι σχετικά λίγα καταγεγραμμένα περιστατικά ποινικών αδικημάτων προέρχονται από τέτοιες επιδρομές, αλλά επίσης ότι πολλοί Ρομά συνελήφθησαν σε αυτές τις επιχειρήσεις για αδικήματα που συνδέονται με την περιθωριοποίησή τους.[86] Κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2013, 230 Ρομά συνελήφθησαν για κλοπή ηλεκτρικού ρεύματος. Πολλοί καταυλισμοί Ρομά δεν έχουν ηλεκτροδότηση εξαιτίας της άρνησης της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού να τους συνδέσει με την αιτιολογία ότι οι καταυλισμοί και τα σπίτια τους είναι παράνομα.[87] Αναγνωρίζοντας αυτήν την πραγματικότητα, στις 10 Οκτωβρίου 2013, το Πρώτο Πλημμελειοδικείο Αθηνών απάλλαξε 16 Ρομά που κατηγορούνταν για κλοπή ηλεκτρικού ρεύματος. Το δικαστήριο σύμφωνα με αναφορές αποδέχτηκε το επιχείρημα των Ρομά ότι η έλλειψη ηλεκτροδότησης αποτελούσε κίνδυνο για την υγεία τους, τη μόρφωση των παιδιών τους, τη ζωή και την περιουσία τους και η κλοπή ηλεκτρικού ρεύματος ήταν αποτέλεσμα κατάστασης έκτακτης ανάγκης.[88]

ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑ

«Από τότε που μου επιτέθηκαν φοβάμαι να πάω μέσα [στην πόλη] μόνος για καφέ. Φοβάμαι στο μαγαζί που δουλεύω. Πάντα πάω μέσα με παρέα, ακόμα και στη δουλειά. Όταν βλέπω αυτούς που μου επιτέθηκαν τρέμω από το φόβο.»

Δημήτρης, νεαρός Ρομά, Μεσολόγγι, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία στις 15 Ιανουαρίου 2014

Ο Δημήτρης, τότε 18 ετών, ήταν έξω με τους φίλους του. Τις πρώτες πρωινές ώρες της 3ης Ιουνίου 2012, όπως περιέγραψε στη Διεθνή Αμνηστία, κάθονταν κοντά σε εστιατόριο φαστ-φουντ στο Μεσολόγγι, όταν μια ομάδα 10-15 νεαρών σε κοντινό μπαρ άρχισε να τους φωνάζει ρατσιστικές ύβρεις. Όταν ο φίλος του Δημήτρη απάντησε, οι νεαροί καταγγέλλεται ότι τους επιτέθηκαν. Όταν οι νεαροί Ρομά προσπάθησαν να ξεφύγουν τρέχοντας, οι νεαροί μπήκαν στα αυτοκίνητά τους και τους καταδίωξαν. Πρόφτασαν τον Δημήτρη και άρχισαν να τον χτυπούν. Όταν ένας από τους επιτιθέμενους χτύπησε το κεφάλι του Δημήτρη πάνω σε έναν τοίχο, εκείνος έχασε τις αισθήσεις του. Αργότερα έμαθε ότι μια περίοικος που άκουσε τη φασαρία είχε φωνάξει στους επιτιθέμενους να σταματήσουν. Εκείνοι τότε τράπηκαν σε φυγή.

Σύμφωνα με τον πατέρα του Δημήτρη, αστυνομικοί προσπάθησαν να τον αποθαρρύνουν όταν πήγε να καταθέσει μήνυση στο αστυνομικό τμήμα Μεσολογγίου, αλλά αυτό δεν τον εμπόδισε. Περισσότερο από 18 μήνες μετά την επίθεση, η έρευνα μοιάζει να μην προχωρά και κανείς δεν έχει διωχθεί ποινικά. Όμως ο Δημήτρης εξακολουθεί να θέλει δικαιοσύνη:

«Θέλω να γίνει το δικαστήριο και αυτοί [που μου επιτέθηκαν] να καταδικαστούν για τη λαχτάρα που τράβηξα.»

ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΡΟΜΑ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΔΡΑΝΕΙΑ

«Ήταν ανεξήγητο. Ήταν νύχτα και είδαμε ερχόντουσαν άτομα, με μπουρλότα και φώναζανε ότι θα μας σκοτώσουν. [Ένιωσα] πολύ φόβο. Μιλάμε για πολύ φόβο. Τα παιδιά κρυφτήκανε μες στο σπίτι, άλλος στα κρεβάτια, άλλος στα ντουλάπια.»

Παρασκευή, 36χρονη Ρομά μητέρα επτά παιδιών, περιγράφοντας μια πορεία κατά των Ρομά στο Αιτωλικό στις 3 Αυγούστου 2012, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία στις 11 Φεβρουαρίου 2014

Το βράδυ της 3ης Αυγούστου 2012, μετά από έναν καυγά μεταξύ Ρομά και μη Ρομά στο χωριό Αιτωλικό, εκατοντάδες ντόπιοι κάτοικοι συγκεντρώθηκαν στην κεντρική πλατεία για να διαμαρτυρηθούν. Σύμφωνα με τον αντιδήμαρχο Μεσολογγίου, όπου ανήκει το Αιτωλικό, «τα συμβάντα ήτανε συνέπεια... μιας αυξημένης παραβατικότητας από πλευράς των Ρομά, που οδήγησε, λόγω ελλιπούς αστυνόμευσης, στο να πάρουν οι κάτοικοι το νόμο στα χέρια τους, βέβαια με την παρακίνηση και κάποιων πολιτικών, ντόπιων, που πρόσκεινται κυρίως στην Χρυσή Αυγή... οι οποίοι το εκμεταλλεύονται και πολιτικά.»[89]

Ρομά κάτοικοι είπαν ότι μερικοί από εκείνους που συμμετείχαν στη διαδήλωση δεν ήταν κάτοικοι Αιτωλικού, αλλά άνθρωποι από τα γύρω χωριά που επίσης κινητοποιήθηκαν από τοπικούς πολιτευτές της Χρυσής Αυγής. Είπαν στη Διεθνή Αμνηστία ότι υπήρχε σημαντική αστυνομική παρουσία στην κεντρική πλατεία όταν συγκεντρώθηκε κόσμος με φωνές και συνθήματα όπως «Γύφτοι, έξω από το Αιτωλικό». Όμως η αστυνομία, όπως καταγγέλθηκε, δεν εμπόδισε τον εχθρικό όχλο να φτάσει στα σπίτια των Ρομά. Καταγγέλθηκε ότι το πλήθος πέταξε κοκτέιλ μολότοφ προς τα σπίτια των Ρομά, κάτι που οδήγησε σε πυροβολισμούς από την πλευρά των Ρομά. Τέσσερις ντόπιοι διαδηλωτές αναφέρθηκε ότι τραυματίστηκαν.[90]

Η αστυνομία συνέλαβε οκτώ άνδρες Ρομά και τους κατηγόρησε –μεταξύ άλλων– για απόπειρα ανθρωποκτονίας, παράνομη οπλοκατοχή και διατάραξη της ειρήνης.[91] Σύμφωνα με την αστυνομία, δεν συνελήφθη κανείς ντόπιος μη Ρομά κάτοικος.[92] Οι Ρομά παρέμειναν προφυλακισμένοι επί 16 μήνες. Τον Νοέμβριο του 2013, πέντε απαλλάχθηκαν και σε τρεις επιβλήθηκαν ποινές φυλάκισης 16 ετών. Οι τρεις Ρομά έχουν ασκήσει έφεση στην απόφαση του δικαστηρίου.

Πολλές οικογένειες Ρομά τράπηκαν σε φυγή τις ημέρες μετά την πορεία, φοβούμενες για τη ζωή τους. Στις 8 Αυγούστου, μια ομάδα 50 ντόπιων, μερικοί με καλυμμένα τα πρόσωπα, που σύμφωνα με αναφορές περιλάμβαναν επίσης μέλη της Χρυσής Αυγής, αναφέρθηκε ότι επιτέθηκαν ξανά στη γειτονιά, βάζοντας φωτιά σε σπίτια και καταστρέφοντας αυτοκίνητα. Η Ελληνική Αστυνομία πληροφόρησε τη Διεθνή Αμνηστία ότι η έρευνα δεν έχει οδηγήσει στον εντοπισμό υπόπτων.[93] Ρομά κάτοικοι του Αιτωλικού είπαν στη Διεθνή Αμνηστία ότι λίγες ημέρες αργότερα, χωρίς καμία προειδοποίηση, διαβούλευση ή δέουσα διαδικασία, οι δημοτικές αρχές κατεδάφισαν πέντε σπίτια και παράγκες Ρομά που ανήκαν στις οικογένειες που είχαν φύγει, μερικά από τα οποία βρίσκονταν σε δημοτική έκταση και άλλα σε έκταση που ανήκε στους Ρομά. Ένας Αντιδήμαρχος του Μεσολογγίου είπε στη Διεθνή Αμνηστία τον Φεβρουάριο του 2014 ότι για τον δήμο «ήταν ευκαιρία» η απουσία των Ρομά και η εκκένωση των σπιτιών για να προχωρήσει στην κατεδάφιση προκειμένου «να καθαρίσει ο χώρος αυτός από αυτές τις κατασκευές». Αυτό άφησε ανθρώπους άστεγους, αντίθετα με τις

υποχρεώσεις της Ελλάδας κατά το διεθνές δίκαιο. Ημέρες ή εβδομάδες, και σε μερικές περιπτώσεις μήνες αργότερα, πολλές οικογένειες Ρομά επέστρεψαν και βρήκαν τα σπίτια και τα υπάρχοντά τους ισοπεδωμένα από μπουλντόζες ή κατεστραμμένα από τον όχλο.

ΕΠΙΘΕΣΗ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΚΟΚΟΝΗ

"*Δεν έχω κάνει τίποτα εγώ για να με χτυπήσουνε. Δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί με χτυπάνε.*"
Παρασκευή Κοκόνη, Ρομά που ζει στο Αιτωλικό, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία στις 11 Φεβρουαρίου 2014

Νωρίς το απόγευμα στις 13 Οκτωβρίου 2012, η Παρασκευή Κοκόνη πήγε στο κέντρο του Αιτωλικού για ψώνια. Ήταν με τον τότε 23χρονο ανεψιό της, Κώστα, που έχει διανοητική αναπηρία, και τον 11χρονο γιο της. Η Παρασκευή είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι, καθώς περνούσαν από την κεντρική πλατεία, ένας άνδρας που καθόταν σε τοπικό καφενείο τους έδειξε λέγοντας: «Αυτή είναι η νύφη του Μπέκου [του ηγέτη των Ρομά του Αιτωλικού]». Τότε έξι-επτά άνδρες έτρεξαν από το καφενείο προς το μέρος τους και τους επιτέθηκαν. Η Παρασκευή είπε ότι την κλότσησαν, τη γρονθοκόπησαν και τη χτύπησαν με καυσόξυλα που άρπαξαν από ένα κοντινό φορτηγό. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία:

"*Δυο από αυτούς ήρθαν επάνω μου και οι άλλοι χτυπούσαν τον Κώστα με μπουνιές και κλοτσιές. Φώναζα για βοήθεια αλλά κανένας δε σηκώθηκε να βοηθήσει. Σε μια στιγμή κατάφερα να ξεφύγω. Άρπαξα το παιδί μου κι έφυγα, αλλά είχαν ακόμα τον ανηψιό μου.»*

Η Παρασκευή πήγε στο τοπικό αστυνομικό τμήμα να ζητήσει βοήθεια. Είπε στον αξιωματικό υπηρεσίας ότι είχε χτυπηθεί και ότι ο ανεψιός της βρισκόταν πιθανότατα ακόμα σε κίνδυνο. Ανέφερε στη Διεθνή Αμνηστία ότι ο αστυνομικός είπε πως δεν μπορούσε να κάνει τίποτα, και ότι φοβόταν να πάει στο σημείο μόνος του. Κάλεσε ενισχύσεις και, όταν ήρθαν δύο άλλοι αστυνομικοί, πήγαν στο σημείο της επίθεσης, αλλά στο μεταξύ όλοι είχαν φύγει. Οι αστυνομικοί πήγαν την Παρασκευή στο σπίτι της. Ο σύζυγός της είχε βρει τον Κώστα νωρίτερα πεσμένο αναίσθητο στον δρόμο. Τόσο η Παρασκευή, όσο και ο Κώστας χρειάστηκαν νοσοκομειακή περίθαλψη για τα τραύματά τους. Σύμφωνα με την Παρασκευή και τον σύζυγό της, όταν οι αστυνομικοί την έφεραν σπίτι, είπαν: «Δεν σας είπα να φύγετε από το χωριό; Δεν είστε ασφαλείς εδώ.»

«Η αστυνομία δε μας προστάτευσε. Φύγαμε από το Αιτωλικό και πήγαμε στην Πάτρα. Αφήσαμε το σπίτι μας και μένουμε στο νοίκι. Τα παιδιά μου δε θέλουν να γυρίσουν πίσω στο σπίτι. Φοβούνται. Αυτό είναι το σπίτι μου, αλλά ούτε εγώ θέλω να έρθω πίσω. Φοβάμαι… γιατί να έρθω, για να μου σκοτώσουν το παιδί;» είπε η Παρασκευή στη Διεθνή Αμνηστία.

Τον Νοέμβριο του 2013, τρεις άνδρες κατηγορήθηκαν για σοβαρή σωματική βλάβη εναντίον της Παρασκευής και του ανεψιού της. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η επίθεση έγινε στο πλαίσιο των προηγούμενων ρατσιστικών επιθέσεων στο Αιτωλικό, η Διεθνής Αμνηστία ανησυχεί για το ότι η έρευνα δεν εξέτασε το πιθανό ρατσιστικό κίνητρο της επίθεσης. Από όσο γνωρίζει η Διεθνής Αμνηστία, η πρώτη ακρόαση της δίκης έχει προγραμματιστεί για την 1η Απριλίου 2014.

Μέχρι το τέλος του 2012, οι περισσότεροι από τους Ρομά που είχαν φύγει τον Αύγουστο είχαν επιστρέψει στο Αιτωλικό. Όμως η ατμόσφαιρα παρέμενε τεταμένη και η εχθρότητα απέναντι στους Ρομά είχε, αν μη τι άλλο, αυξηθεί.

Στις 4 Ιανουαρίου 2013, μετά από καυγά μεταξύ μη Ρομά και Ρομά στην τοπική αγορά, υπήρξε άλλη μία οργανωμένη και άγρια επίθεση εναντίον της συνοικίας των Ρομά από περίπου 70 άτομα.

«Μερικοί είχανε σκεπάσει τα κεφάλια τους και είχανε ρόπαλα, πέτρες, μολότοφ. Φοβήθηκα. Ένας από αυτούς με κουκούλα πλησιάζει κοντά μου, αρπάζει μια πέτρα από τον δρόμο, τόση δα κοτρώνα… Εγώ έκατσα και τον κοίταζα, δεν το περίμενα ότι θα τη ρίξει επάνω μου... είχα και το παιδί μου στην αγκαλιά μου... και τρέχει με δύναμη και την ρίχνει επάνω μου... Πέρασε την μικρή ξυστά, επειδή κουνήθηκα.»

Μαρία, 21χρονη Ρομά. Συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία στις 10 Φεβρουαρίου 2014

Η Μαρία έτρεξε προς το σπίτι του θείου της όπου ήταν κρυμμένοι και άλλοι άνθρωποι. Είπε ότι άκουγε τους επιτιθέμενους να φωνάζουν: «σκατόγυφτοι, φύγετε από το Αιτωλικό, αλλιώς θα σας σκοτώσουμε». Η Μαρία περιέγραψε πώς οι επιτιθέμενοι έσπασαν το παράθυρο και πέταξαν μέσα ένα δακρυγόνο. «Δε μπορούσαμε να αναπνεύσουμε. Δε μπορούσαμε να ανοίξουμε τα μάτια μας και μας είχε πιάσει ένας ξαφνικός βήχας. Τα παιδιά είχανε τυφλωθεί. Κλαίγανε, λέγανε: 'Μαμά τα μάτια μας, μαμά φοβόμαστε. Θα μας σκοτώσουν.'»

Η Ειρήνη, μια άλλη Ρομά, είπε στη Διεθνή Αμνηστία τι συνέβη σε ένα άλλο σημείο της συνοικίας στις 4 Ιανουαρίου 2013.

«Δεν περιμέναμε ότι θα μας κάψουνε τα σπίτια. Τους βλέπω να έρχονται, δεν πρόλαβα να φύγω. Αρπάζω τα παιδιά μου και κλείνομαι στο σπίτι. Παίρνω τα παιδιά μου και κρύβομαι κάτω απ' το κρεβάτι. Έκλαιγαν τα παιδιά μου, φώναζαν... Φοβήθηκαν. Κι όπως είδα από το παράθυρο, τους πιο πολλούς τους γνώριζα, τους γνωρίζω, μαζί μεγαλώσαμε. Κάποιους δεν τους γνώρισα, γιατί μερικοί φορούσαν κουκούλες, μαύρα ρούχα, κράνη, αλλά γνώρισα τους περισσότερους. Πετάξαν μια μπουκάλα από το παράθυρο και πήρε φωτιά το σπίτι. Ήμασταν μέσα, στο άλλο δωμάτιο. Φώναζα για βοήθεια. Ήρθε ο κουνιάδος μου, την ώρα που έπαιρνε φωτιά το σπίτι... μας πήρε αγκαλιά και βγήκαμε έξω... μέσα στον κόσμο που βρίζανε και μας πετάγανε πέτρες.

Αρκετοί Ρομά είπαν στη Διεθνή Αμνηστία ότι αισθάνονταν προδομένοι από την αστυνομία. Ένας είπε: *«Από μέσα από το σπίτι είδα μόνο δύο αστυνομικούς... Απλά κοιτάγανε και λέγανε στον κόσμο να σταματήσουν. Δεν έκαναν τίποτα παραπάνω απ' αυτό.»* Πολλοί Ρομά είπαν στη Διεθνή Αμνηστία ότι μετά τα γεγονότα του Αυγούστου 2012, αστυνομικοί τους είχαν συμβουλεύσει σε διάφορες περιπτώσεις να φύγουν από το χωριό καθώς δεν θα ήταν σε θέση να τους προστατεύσουν.

Εννέα άνθρωποι, οκτώ από τους οποίους αναφέρεται ότι συνδέονται με τη Χρυσή Αυγή,[94] συνελήφθησαν και κατηγορήθηκαν για εμπρησμό, διατάραξη δημόσιας και οικιακής ειρήνης, ελαφρά σωματική βλάβη και φυλετικές διακρίσεις.[95] Σύμφωνα με αναφορές, αφέθηκαν ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους λίγες ημέρες αργότερα.[96]

« Όταν τους βλέπω στο χωριό και τους αναγνωρίζω, και με κοιτάνε με ένα μίσος. Μου έρχεται μια αδικία, λέω, κοίτα... τα δικά μας τα παιδιά... ο άντρας μου... κάτσανε 16 μήνες μέσα [στη φυλακή] κι αυτοί δυο μέρες δεν κάτσανε μέσα; Νιώθουμε μεγάλη αδικία. Νιώθουμε ότι τους υποστηρίζουνε. Δεν τους κόψανε τα φτερά ώστε να μην το ξανακάνουν. Τα παιδιά μου δεν κοιμόντουσαν για ένα μήνα... ξυπνούσανε μέσα στη νύχτα και λέγανε 'μαμά, πάμε να φύγουμε, θα έρθει η αστυνομία και θα μας σκοτώσει' – νομίζανε ότι ήταν η αστυνομία. Ακόμα και σήμερα... όταν ακούνε δυνατούς ήχους βάζουν τα κλάματα.»

Μαρία, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία στις 10 Φεβρουαρίου 2014

Ο βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας της Χρυσής Αυγής, ο Κωνσταντίνος Μπαρμπαρούσης, σύμφωνα με αναφορές έφτασε στο σημείο στο Αιτωλικό λίγο μετά την επίθεση και είπε στα μέσα ενημέρωσης ότι: «Αφού οι Ρομά δε θέλουν να ενταχθούνε πλέον στην κοινωνία και αντιδρούνε, και θέλουν να ζούνε σαν τα ζώα, δικαίωμά τους είναι αν το λέει και η παράδοσή τους, μπορούν να ζουν σαν τα ζώα, αλλά όχι εδώ, στη ζούγκλα με τον Ταρζάν...».[97] Σύμφωνα με δημοσιεύματα, η δικογραφία της υπόθεσης διαβιβάστηκε από την Εισαγγελία Μεσολογγίου στο Εφετείο Αθηνών σε σχέση με την εθνικής κλίμακας έρευνα για τα εγκλήματα μίσους και άλλα αδικήματα που οι εισαγγελείς αποδίδουν σε ηγέτες και υποστηρικτές της Χρυσής Αυγής.[98] Η έκβαση της ποινικής δίωξης δεν είναι γνωστή στη Διεθνή Αμνηστία.

ΧΡΗΣΤΟΣ: ΧΤΥΠΗΜΕΝΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

«Θέλω να μάθω γιατί μου επιτέθηκαν.»

Χρήστος, συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, 12 Φεβρουαρίου 2014

Ο Χρήστος Δημητρίου, 56χρονος Ρομά που ζει στην Αγία Βαρβάρα της Αθήνας, είναι πλανόδιος πωλητής στην πόλη πάνω από 40 χρόνια. Το απόγευμα της 28ης Δεκεμβρίου 2013, περπατούσε στην οδό Πανόρμου στο κέντρο της Αθήνας κουβαλώντας τη βαλίτσα του με αρώματα για να πουλήσει. Ξαφνικά, ένας άνδρας ηλικίας περίπου 30 ετών άρπαξε το μπουφάν του από πίσω και τον σταμάτησε. Ο Χρήστος περιέγραψε στη Διεθνή Αμνηστία τι συνέβη μετά:

«Τι θέλετε κύριε» τον ρώτησα. «Τι έχεις μέσα στη βαλίτσα;» «Άσε με να σου δείξω. Έχω αρώματα.» Εκείνη τη στιγμή που του έδειξα, δεν ήξερα τις προθέσεις του. Ήμουνα πολύ χαλαρός και ελαστικός. Μου 'ριξε ξαφνικά μια δυνατή γροθιά... μου 'κανε μια γκριμάτσα δολοφονική κι άρχισε να με κοπανάει. Με έριξε κάτω κι έσπασα το ισχίο μου. Δε μπορούσα να του αντισταθώ πλέον, κι άρχισε εκεί και με χτύπαγε σ' όλο το σώμα. Στα πλευρά, στο κεφάλι. Στο πρόσωπο πρώτα που με χτύπησε και μου έσπασε τα δόντια. Μετά εκεί που ήμουνα κάτω, προσπαθούσα να καλύψω το πρόσωπο, τ' αχαμνά, το κεφάλι μου. Φώναζα «βοήθεια» ν' ακούσει κάποιος και να έρθει να δει τι γίνεται... Αστυνομικός δεν ήταν. Κλέφτης δεν ήταν, γιατί δε μου πήρε τα λεφτά και το κινητό που είχα μαζί μου. Άλλο ήταν το κίνητρό του. Ήθελε να με εξοντώσει, να με σκοτώσει. Ποιοι είναι αυτοί που κυκλοφορούνε και χτυπάνε έτσι; Ίσως ήτανε ρατσιστική η επίθεση. Αυτό με κάνει και σκέφτομαι. Ήθελε να με σκοτώσει ο άνθρωπος. Σε ένα κεντρικό δρόμο είχε το θράσος να το κάνει. Αν ήταν ένα μικρό στενάκι, εγώ θα ζούσα τώρα;»

Ο Χρήστος είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι πρόσεξε άλλους τρεις άνδρες να στέκονται τριγύρω και πιστεύει ότι ήταν οι συνεργοί του ανθρώπου που του επιτέθηκε, καθώς έδιωχναν τους περαστικούς που ρωτούσαν γιατί εκείνος τον χτυπάει. Ο Χρήστος έμεινε στο νοσοκομείο 10 ημέρες. Τα τραύματά του θα κάνουν χρόνια να επουλωθούν. Το σπασμένο του πόδι χρειάστηκε χειρουργείο και χρησιμοποιούσε πατερίτσες όταν μίλησε στη Διεθνή Αμνηστία τον Φεβρουάριο του 2014. Είναι περιορισμένος στο σπίτι και δεν μπορεί πια να εργαστεί. Αστυνομικοί τον επισκέφθηκαν στο νοσοκομείο, όπου έδωσε την πρώτη του κατάθεση. Είπε στη Διεθνή Αμνηστία ότι δεν είχε νεότερα από αυτούς για την έρευνα και δεν έχει σταθεί ικανός να πάει στο αστυνομικό τμήμα για να δώσει συνέχεια.

«Θέλω η αστυνομία να κάνει την έρευνά της και να τον βρούνε. Θέλω να μάθω ποιο ήταν το κίνητρό του και γιατί με χτύπησε.»

6. ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΕ – ΜΙΑ ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΚΟΜΑ ΕΚΠΛΗΡΩΘΕΙ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει στη διάθεσή της νομοθετικά όργανα για να διασφαλίζει ότι η βία με χαρακτήρα διακρίσεων, και οι διακρίσεις γενικότερα, αντιμετωπίζονται. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι υπεύθυνη για την εποπτεία της εφαρμογής των νόμων της ΕΕ στα κράτη-μέλη και θα μπορούσε θεωρητικά να προβεί σε ισχυρές ενέργειες σε περιπτώσεις όπου οι κυβερνήσεις δεν εφαρμόζουν αποτελεσματικά το δίκαιο της ΕΕ.

Η Διεθνής Αμνηστία έχει διαθέσει επανειλημμένα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στοιχεία ότι κάποια κράτη-μέλη της ΕΕ παραλείπουν να εφαρμόσουν τους νόμους της ΕΕ ώστε να εμποδίσουν και να τιμωρήσουν διακρίσεις εναντίον Ρομά ατόμων και κοινοτήτων.

Το 2000, η ΕΕ υιοθέτησε μια οδηγία με στόχο την καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων σε όλες τις πτυχές της ζωής, μεταξύ των οποίων στην απασχόληση, την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παιδεία (Οδηγία για την Ισότητα των Φυλών, 2000/43).

Σύμφωνα με την Οδηγία για την Ισότητα των Φυλών, τα κράτη πρέπει να αποφεύγουν να υποβάλουν σε αναγκαστική έξωση κοινότητες Ρομά. Εντούτοις, οι Ρομά εξακολουθούν να γίνονται στόχος αναγκαστικών εξώσεων και να μετεγκαθίστανται σε απομονωμένες και διαχωρισμένες κατοικίες σε χώρες όπως η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ρουμανία. Η Οδηγία καλεί επίσης τις κυβερνήσεις να δώσουν τέλος στον διαχωρισμό των παιδιών Ρομά στα σχολεία. Εντούτοις, ο διαχωρισμός των παιδιών Ρομά στα σχολεία εξακολουθεί να καταγγέλλεται σε χώρες μεταξύ των οποίων η Τσεχική Δημοκρατία, η Ελλάδα, η Ουγγαρία και η Σλοβακία.[99] Η απαίτηση της Οδηγίας τα κράτη να παρέχουν υπηρεσίες χωρίς διάκριση περιφρονείται κι αυτή τακτικά, για παράδειγμα αναφορικά με ορισμένες αστυνομικές λειτουργίες που θα έπρεπε να θεωρούνται υπηρεσίες, όπως η πρόληψη της εγκληματικότητας, η διερεύνηση των εγκλημάτων, η επιβολή του νόμου και οι δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτές όπως οι έλεγχοι ταυτότητας και οι σωματικές έρευνες.[100] Άλλες πρακτικές που περιγράφονται αναλυτικά σε αυτήν τη σύντομη έκθεση επίσης αντιβαίνουν στην Οδηγία για την Ισότητα των Φυλών, για παράδειγμα η βία και οι παρενοχλήσεις Ρομά από την αστυνομία και η παράλειψη να προστατευτούν οι κοινότητες των Ρομά από τον εκφοβισμό, την παρενόχληση ή τη βία.

Το 2008, υιοθετήθηκε Απόφαση-Πλαίσιο (2008/913/JHA) με στόχο να αντικρούσει τον ρατσισμό και την ξενοφοβία μέσω του ποινικού δικαίου. Το Άρθρο 4 της Απόφασης-Πλαισίου αναφέρει ότι τα κράτη-μέλη πρέπει να διασφαλίζουν «ότι τα ρατσιστικά και ξενοφοβικά κίνητρα πρέπει να θεωρούνται επιβαρυντική περίσταση ή, εναλλακτικά, ότι αυτά τα κίνητρα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τα δικαστήρια στον καθορισμό των ποινών». Ωστόσο, η ενσωμάτωση αυτού του άρθρου στην εθνική νομοθεσία δεν είχε πάντοτε ως αποτέλεσμα τη διεξοδική διερεύνηση εγκλημάτων με καταγγελλόμενο κίνητρο μίσους.

Όπως δείχνει αυτή η σύντομη έκθεση, οι χώρες της ΕΕ δεν διασφαλίζουν ότι οι έρευνες για εγκλήματα που διαπράττονται εναντίον κοινοτήτων ή ατόμων Ρομά επιδιώκουν να αποκαλύψουν ενδεχόμενα κίνητρα μίσους που μπορεί να συνδέονται με αυτά τα εγκλήματα.[101]

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει μέχρι σήμερα παραλείψει να προχωρήσει σε σαφείς και αποφασιστικές ενέργειες για να αντιμετωπίσει τις διακρίσεις και τη βία εναντίον Ρομά στα κράτη-μέλη. Διαδικασίες παραβίασης, ένα νομικό εργαλείο στη διάθεση της Επιτροπής για να αντιμετωπίζει την παράλειψη κρατών-μελών να εφαρμόσουν νόμους της ΕΕ, δεν έχουν κινηθεί εναντίον κρατών-μελών που οι πολιτικές και οι πρακτικές τους που έχουν ως στόχο τους Ρομά δεν συμμορφώνονται με την Οδηγία για την Ισότητα των Φυλών.

Σε έκθεση που δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 2014 και επικεντρώνεται στην εφαρμογή της Οδηγίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισήμανε ότι παραμένουν προβλήματα αναφορικά με την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ και ότι ο εξονυχιστικός έλεγχος της Επιτροπής θα επεκτεινόταν. Ωστόσο, παρέλειψε να αναφέρει το πώς σκόπευε να ασκήσει αυτόν τον έλεγχο.[102] Η Επιτροπή έχει την εξουσία να κινήσει διαδικασία παραβίασης εναντίον κρατών-μελών επειδή παραβιάζουν την Οδηγία, όμως μέχρι σήμερα έχει αποφύγει να το πράξει.

Σε έκθεση για την εφαρμογή της Απόφασης-Πλαισίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέλειψε να επισημάνει προβλήματα αναφορικά με την εφαρμογή του Άρθρου 4.[103] Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν αξιοποίησε την ευκαιρία να επισημάνει ότι, αν και τα κράτη-μέλη έχουν ενδεχομένως ενσωματώσει το Άρθρο στο εσωτερικό τους δίκαιο, αυτό δεν έχει πάντοτε οδηγήσει σε διεξοδικές έρευνες καταγγελλόμενων κινήτρων μίσους στις ποινικές έρευνες, όπως απαιτείται σύμφωνα με το δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ κατά των διακρίσεων θα μπορούσε να βοηθήσει να μεταμορφωθούν οι ζωές των Ρομά σε πολλά κράτη-μέλη. Όπως δείχνει αυτή η σύντομη έκθεση, η ανάγκη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη-μέλη να δείξουν την πολιτική βούληση να κάνουν τις υποσχέσεις του νόμου πραγματικότητα γίνεται ολοένα πιο επείγουσα.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Υπήρξε αξιοσημείωτη αύξηση της συχνότητας της βίας εναντίον Ρομά στην Ευρώπη τα λίγα τελευταία χρόνια, τόσο στην Ανατολή όσο και στη Δύση. Η απόκριση σε αυτό το ανησυχητικό φαινόμενο υπήρξε, κατά κύριο λόγο, οικτρά ανεπαρκής. Οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου παραλείπουν να εμποδίσουν επιθέσεις και να διασφαλίσουν ότι τα κίνητρα μίσους διερευνώνται καταλλήλως, ενώ η πραγματικότητα ότι ρατσιστικές στάσεις παραμένουν παγιωμένες σε πολλά αστυνομικά σώματα, συχνότερα διαψεύδεται παρά αντιμετωπίζεται.

Αν και γενικά καταδικάζουν τα πιο σκανδαλώδη παραδείγματα βίας εναντίον Ρομά, οι εθνικές αρχές έχουν φανεί απρόθυμες να αναγνωρίσουν την έκταση του φαινομένου και έχουν ολιγωρήσει να το καταπολεμήσουν. Συχνά έχουν ενθαρρύνει τις προκαταλήψεις που υποδαυλίζουν τη βία εναντίον Ρομά, χαρακτηρίζοντας τους Ρομά ως αντικοινωνικούς και ανεπιθύμητους. Από την πλευρά της, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει φανεί απρόθυμη να ρίξει το γάντι στα κράτη-μέλη για τις συστημικές διακρίσεις για τους Ρομά που είναι καταφανέστατες.

Οι εθνικές κυβερνήσεις και η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να δεσμευτούν, εμφανώς και ολόψυχα, στην εξάλειψη της μάστιγας της βίας εναντίον Ρομά.

Συγκεκριμένα, η Διεθνής Αμνηστία καλεί τις εθνικές κυβερνήσεις:

- Να διασφαλίσουν ότι οι αρχές διερευνούν αποτελεσματικά και έγκαιρα κάθε τυχόν έγκλημα εναντίον των ατόμων και των κοινοτήτων, των οποίων οι υποθέσεις εμφανίζονται σε αυτήν την έκθεση, μεταξύ άλλων διερευνώντας το καταγγελλόμενο κίνητρο διακρίσεων πίσω από αυτές τις επιθέσεις.

- Να καταδικάζουν τα εγκλήματα μίσους όταν συμβαίνουν και να καταστήσουν σαφές ότι εγκλήματα που έχουν ως στόχο ανθρώπους για λόγους διακρίσεων δεν θα γίνονται ανεκτά.

- Να διασφαλίσουν ότι η εθνική νομοθεσία απαγορεύει εγκλήματα που διαπράττονται με οποιασδήποτε μορφής κίνητρο διακρίσεων, περιλαμβανομένης της μεταναστευτικής ή κοινωνικοοικονομικής κατάστασης, και ότι τα ύποπτα ως εγκλήματα μίσους ερευνώνται έγκαιρα, αμερόληπτα και διεξοδικά.

- Να διασφαλίσουν ότι οι αρχές απαιτείται να ερευνούν κάθε τυχόν κίνητρο διακρίσεων όταν αυτό καταγγέλλεται από τα θύματα ή αυτοβούλως όταν υπάρχει λόγος να πιστεύεται ότι οι διακρίσεις ενδέχεται να έπαιξαν ρόλο. Αυτό πρέπει να επιτευχθεί με νομοθετικά μέτρα ή/και άλλα μη νομικά μέτρα πολιτικής, μεταξύ άλλων με την υιοθέτηση οδηγιών/πρωτοκόλλων για τα όργανα τα επιφορτισμένα με την επιβολή του νόμου.

- Να διασφαλίσουν ότι η αστυνομία αποφεύγει να χρησιμοποιεί μη αναγκαία ή δυσανάλογη βία κατά τις αστυνομικές επιχειρήσεις σε άτυπους καταυλισμούς.

- Να διασφαλίσουν ότι οι καταγγελίες για παρενόχληση ή για παράνομη χρήση βίας με δράστη την αστυνομία ερευνώνται διεξοδικά.

- Να διασφαλίσουν ότι η αστυνομία προστατεύει τις κοινότητες και τις ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο και να διασφαλίσουν ότι οι Ρομά μπορούν να ασκούν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματά τους ελεύθεροι από εκφοβισμό και διακρίσεις.

- Να συλλέγουν στοιχεία για τα εγκλήματα μίσους σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ των οποίων στην καταγγελία, τη διερεύνηση, την ποινική δίωξη και την επιβολή ποινής. Τα στοιχεία πρέπει να κατατάσσονται κατά προστατευόμενο λόγο, να γίνονται προσιτά στο κοινό (λαμβάνοντας υπόψη την ιδιωτικότητα) και να επανεξετάζονται τακτικά για να βοηθηθεί η ανάπτυξη πολιτικών για την καταπολέμηση των εγκλημάτων μίσους.

- Να διασφαλίσουν ότι τα θύματα εγκλημάτων μίσους έχουν μεταχείριση που χαρακτηρίζεται από αμεροληψία, σεβασμό και επαγγελματισμό, ότι τους παρέχεται διεξοδική και έγκαιρη πληροφόρηση αναφορικά με την κατάσταση της υπόθεσής τους, ότι είναι σε θέση να ακουστούν στις νομικές διαδικασίες, περιλαμβανομένης της φάσης της διερεύνησης, και ότι τους παρέχεται η αναγκαία νομική ή ψυχολογική υποστήριξη, όπως αρμόζει.

- Να διασφαλίσουν ότι όλοι οι αστυνομικοί, που είναι πιθανό να έρθουν σε επαφή με θύματα, λαμβάνουν κατάλληλη εκπαίδευση για να αυξηθεί η ευαισθητοποίησή τους για τις ανάγκες των θυμάτων και να καταστούν ικανά να συναλλάσσονται με τα θύματα με επαγγελματικό τρόπο.

- Να θέσουν τέρμα στις αναγκαστικές εξώσεις και τον διαχωρισμό στην παιδεία χωρίς άλλη καθυστέρηση.

Επιπλέον, η Διεθνής Αμνηστία καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή:

- Να χρησιμοποιήσει όλες τις εξουσίες της, περιλαμβανομένης της δυνατότητας να κινήσει διαδικασίες παραβίασης, για να διασφαλίσει ότι τα κράτη-μέλη δεν βάζουν στο στόχαστρο τους Ρομά με αναγκαστικές εξώσεις και δεν κάνουν διακρίσεις σε βάρος τους στην πρόσβαση στην παιδεία, τη στέγαση και άλλες υπηρεσίες, περιλαμβανομένων εκείνων που παρέχει η αστυνομία.

- Να αναθεωρήσει την Απόφαση-Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ και να διασφαλίσει ότι κάθε τυχόν αναθεωρημένο όργανο απαγορεύει όλα τα εγκλήματα που διαπράττονται με οποιοδήποτε κίνητρο διακρίσεων. Ένα τέτοιο αναθεωρημένο όργανο πρέπει να απαιτεί από τα κράτη να ερευνούν κάθε τυχόν καταγγελλόμενο κίνητρο διακρίσεων που σχετίζεται με ένα έγκλημα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Αναγκαστική έξωση είναι η μόνιμη ή προσωρινή απομάκρυνση παρά τη θέλησή τους ατόμων, οικογενειών ή κοινοτήτων από τις κατοικίες τους ή από έκταση που καταλαμβάνουν, χωρίς την παροχή ή την πρόσβαση σε κατάλληλες μορφές νομικής ή άλλης προστασίας.

[2] Συνέντευξη με την Αντέλα, Grigny, Ile-de-France, 10 Ιουνίου 2013.

[3] Υπηρεσία της ΕΕ για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, The situation of Roma in 11 EU Member States Survey results at a glance, 2012, http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/2099-FRA-2012-Roma-at-a-glance_EN.pdf

[4] Υπηρεσία της ΕΕ για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, EU-MIDIS European Union Minorities and Discrimination Survey, Data in Focus: The Roma, 2009 http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/413-EU-MIDIS_ROMA_EN.pdf

[5] SME, *«Είμαι ρατσιστής» ("Som rasista")*, 21 Ιανουαρίου 2014: http://komentare.sme.sk/c/7074995/som-rasista.html

[6] Έθνος, *«Ρατσιστικό ντελίριο κατά των Ρομά από τη Χρυσή Αυγή»*, 14 Δεκεμβρίου 2013, περιλαμβανομένου βίντεο: www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=63933903 . Χρειάστηκε το θανάσιμο μαχαίρωμα του Παύλου Φύσσα, μουσικού και αντιφασίστα ακτιβιστή, από έναν άνθρωπο που αναφέρεται ότι είναι μέλος της Χρυσής Αυγής τον Σεπτέμβριο του 2013, για να ξεκινήσει πανεθνική έρευνα για τα εγκλήματα μίσους και άλλα αδικήματα που οι εισαγγελείς αποδίδουν σε ηγέτες και υποστηρικτές της Χρυσής Αυγής. Βλ. περισσότερα στην έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας *Κράτος εν κράτει: Κουλτούρα κακοποίησης και ατιμωρησίας στην ελληνική αστυνομία*, AI Index: EUR 25/005/2014, 3 Απριλίου 2014: http://www.amnesty.org/en/library/info/EUR25/005/2014/en

[7] Politics Hu, "*Magyar Hírlap fined for Orbán ally's opinion piece calling Roma 'animals'"*, 9 Μαΐου 2013 http://www.politics.hu/20130509/magyar-hirlap-fined-for-orban-allys-opinion-piece-calling-roma-animals/

[8] The Budapest Times, *"Bayer at Bay"*, 22 Ιανουαρίου 2013, http://budapesttimes.hu/2013/01/22/bayer-at-bay/

[9] Συνέντευξη στο Euronews, *"Reding: freedom of movement 'not up for negotiation'"*, 16 Ιανουαρίου 2014: http://www.euronews.com/2014/01/16/european-commission-s-viviane-reding-says-freedom-of-movement-not-up-for-/

[10] Συνέντευξη με τη Μαρία, Αιτωλικό Ελλάδα, 10 Φεβρουαρίου 2014

[11] Σύμφωνα με τον ΟΑΣΕ/ODHIR, 11 από τα 28 ΕΥ κράτη-μέλη συλλέγουν στοιχεία για εγκλήματα μίσους εναντίον Ρομά. Ωστόσο μόνο δύο χώρες, η Τσεχική Δημοκρατία και η Σουηδία, παρείχαν στον ΟΑΣΕ στοιχεία για τα εγκλήματα μίσους που διαπράχθηκαν εναντίον Ρομά το 2012, στο OSCE/ODHIR, Hate crimes in the OSCE region: incidents and responses, Annual report for 2012, Νοέμβριος 2013 http://tandis.odihr.pl/hcr2012/pdf/Hate_Crime_Report_full_version.pdf

[12] Διάκριση είναι «οποιαδήποτε διάκριση, αποκλεισμός, περιορισμός ή προτίμηση που βασίζεται σε οποιονδήποτε λόγο όπως είναι η φυλή, το χρώμα, το φύλο, η γλώσσα, το θρήσκευμα, η πολιτική ή άλλη γνώμη, η εθνική ή κοινωνική προέλευση, η ιδιοκτησία, η καταγωγή ή άλλη κατάσταση, και που έχει σκοπό ή αποτέλεσμα να εκμηδενίζει ή να τραυματίζει την αναγνώριση, την απόλαυση ή την άσκηση από όλα τα πρόσωπα, σε ίση βάση, όλων των δικαιωμάτων και ελευθεριών.» Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Γενικό Σχόλιο αρ. 18: μη διάκριση, παρ. 7

[13] Για παράδειγμα το Άρθρο 2 (1δ) του Διεθνούς Συμφώνου για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων (ICERD) αναφέρει ότι «Κάθε Κράτος-Μέλος θα απαγορεύει και να τερματίζει, με όλα τα κατάλληλα μέσα, περιλαμβανομένης νομοθεσίας όπως απαιτούν οι περιστάσεις, τις φυλετικές διακρίσεις από οποιοδήποτε πρόσωπο, ομάδα ή οργάνωση.»

[14] Βλ. για παράδειγμα, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI), Γενική Σύσταση Πολιτικής αρ. 11 για την Καταπολέμηση του Ρατσισμού και των Φυλετικών Διακρίσεων στην Αστυνόμευση, παράγραφοι 11-14

[15] Διεθνές Σύμφωνο για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων, Άρθρο 4.

[16] Βλ. τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Nachova και Άλλοι κατά Βουλγαρίας, Αιτήσεις αρ. 43577/98 και 43579/98, 6 Ιουλίου 2005, Stoica κατά Ρουμανίας, Αίτηση αρ.42722/02, 4 Μαρτίου 2008, Šečić κατά Κροατίας, Αίτηση αρ. 40116/02, 31 Μαΐου 2007, Abdu κατά Βουλγαρίας, Αίτηση αρ. 26827/08, 11 Μαρτίου 2014.

[17] Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, *Vona κατά Ουγγαρίας*, Απόφαση 9 Ιουλίου 2013, Αίτηση αρ. 35943/10, παρ. 66

[18] Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών, η τσεχική αστυνομία κατέγραψε 21 πορείες κατά των Ρομά από τον Ιανουάριο μέχρι το τέλος Αυγούστου 2013. Υπουργείο Εξωτερικών των Ηνωμένων Πολιτειών . Τσεχική Δημοκρατία, Έκθεση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων 2013.

[19] Σύνοψη των οργανωμένων και σχεδιασμένων διαδηλώσεων και πορειών είναι διαθέσιμη στα αρχεία της Διεθνούς Αμνηστίας

[20] Το 2008 και το 2009 διοργανώθηκαν διαδηλώσεις και πορείες κατά των Ρομά στις πόλεις Λιτβίνοφ και Πρέροφ. Το φθινόπωρο του 2011 πραγματοποιήθηκαν διάφορες διαδηλώσεις κατά των Ρομά σε διάφορες πόλεις της βόρειας Βοημίας.

[21] Romea, 24 Αυγούστου 2013, "Na nenávistné protiromské pochody v osmi městech přišlo asi 1500 lidí". Διαθέσιμο στη διεύθυνση:
http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/na-nenavistne-protiromske-pochody-v-osmi-mestech-prisla-asi-tisicovka-lidi

[22] Την παραμονή της 24ης Αυγούστου 2013, ο τότε υπουργός Εσωτερικών είπε ότι η αστυνομία και οι τοπικές αρχές προσπαθούν να σταματήσουν τις πορείες αλλά αρνήθηκε να τις σχολιάσει. Βλ.:
http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/239152-cesti-politici-strkaji-pred-zitrejsimi-rasovymi-pochody-hlavu-do-pisku/

[23] Το κόμμα απέσπασε το 6,88% των ψήφων στις βουλευτικές εκλογές του 2013. Εκπροσωπείται στην τσεχική Βουλή των Αντιπροσώπων με 14 βουλευτές

[24] Συνάντηση με τη Romea, Πράγα, 28 Ιανουαρίου 2014

[25] Τσεχική ραδιοφωνία, 10 Σεπτεμβρίου 2013. "Politici musí vystupovat proti antiromským náladám, vybízí Šimůnková." Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/politici-musi-vystupovat-proti-antiromskym-naladam-vybizi-simunkova--1255804

[26] Υπουργείο Εσωτερικών της Τσεχικής Δημοκρατίας, *Έκθεση για τον εξτρεμισμό στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας* το2012, http://www.mvcr.cz/mvcren/article/documents-on-the-fight-against-extremism.aspx. Σύμφωνα με την έκθεση, 224 άτομα διώχθηκαν ποινικά για εγκλήματα ρατσιστικού μίσους το 2012

[27] Συνάντηση με την In-Iustitia, Πράγα, 28 Ιανουαρίου 2014.

[28] Συνέντευξη μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων με τον εκπρόσωπο τις Περιφερειακής Διεύθυνσης της Αστυνομίας, 19 Φεβρουαρίου 2013

[29] Όπως τεκμηριώνεται εδώ: http://www.youtube.com/watch?v=GKM1YCndUOg

[30] Δελτίο τύπου της αστυνομίας της 1ης Ιουλίου 2013. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.policie.cz/clanek/sobotni-opatreni-v-ceskych-budejovicich.aspx

[31] Βλ.: http://www.youtube.com/watch?v=FJoaDqWrFR8

[32] Βλ. το δελτίο τύπου της αστυνομίας: http://www.policie.cz/clanek/sobotni-opatreni-v-ceskych-budejovicich.aspx

[33] Δελτίο τύπου της αστυνομίας της 10ης Ιουλίου 2013. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.policie.cz/clanek/sobotni-opatreni-v-krajskem-meste.aspx

[34] Romea, 13 Ιουλίου 2013. "Budějovice: Na protiromskou demonstraci na náměstí přišla hrstka lidí, u multikina zasahovala policie, zadrženo až 60 lidí". Διαθέσιμο στη διεύθυνση:

http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/c-budejovice-dnes-zaziji-dalsi-demonstrace-a-protesty

[35] Δελτίο τύπου της αστυνομίας, 26 Αυγούστου 2013. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=21908165&docType=ART

[36] Τηλεφωνική συνέντευξη με τη Διεθνή Αμνηστία στις 17 Μαρτίου 2014.

[37] Δελτίο τύπου της Αστυνομίας, 6 Αυγούστου 2013, http://www.policie.cz/clanek/v-kauze-detske-hriste-na-maji-padla-obvineni.aspx

[38] Συνέντευξη με τη Διεθνή Αμνηστία στις 30 Ιανουαρίου 2014

[39] 5Plus2, 10 Δεκεμβρίου 2010. "Muž zapaloval dům s Romy. Rasový motiv v tom však podle soudu nebyl" Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://jihocesky-kraj.5plus2.cz/muz-zapaloval-dum-s-romskymi-detmi-dt8-/ceske-budejovice.aspx?c=A131209_142622_ppd-ceske-budejovice_54711

[40] Δημοσίευμα από τη συνεδρίαση της δίκης είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://jihocesky-kraj.5plus2.cz/soud-se-zharem-v-budejovicich-djx-/ceske-budejovice.aspx?c=A140210_144947_ppd-ceske-budejovice_p2roj

[41] Romea, 17 Ιουλίου 2013. "V Českých Budějovicích došlo k dalšímu žhářskému útoku na Romy. Policie to opět zlehčuje." Διαθέσιμο στη διεύθυνση: http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-ceskych-budejovicich-doslo-k-dalsimu-zharskemu-utoku-na-romy-policie-to-opet-zlehcuje

[42] Συνέντευξη με τη Διεθνή Αμνηστία, 29 Ιανουαρίου 2014.

[43] Όπως παρατίθεται στο ειδησεογραφικό μέσο Idnes: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-v-duchcove-07i-/domaci.aspx?c=A130529_155058_usti-zpravy_jj. Εικόνα της κατάστασης του διοργανωτή στο Facebook είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://www.romea.cz/cz/video/demonstrace/demonstraci-v-duchcove-svolavaji-neonaciste

[44] Δεν είναι το πραγματικό του όνομα.

[45] Ο πρόδρομος του DSSS διαλύθηκε το 2010 από το Ανώτατο Δικαστήριο με την αιτιολογία ότι το κόμμα υποκινούσε ρατσιστικό μίσος.

[46] Βλ. το βίντεο της συγκέντρωσης: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-v-duchcove-07i-/domaci.aspx?c=A130529_155058_usti-zpravy_jj

[47] Το έγγραφο βρίσκεται στα αρχεία της Διεθνούς Αμνηστίας.

[48] Συνεντεύξεις με Ρομά κατοίκους του Ντούτσκοφ, 31 Ιανουαρίου 2013.

[49] Συνέντευξη με τη Διεθνή Αμνηστία, 31 Ιανουαρίου 2013.

[50] Τον Ιανουάριο του 2014, 19.209 Ρομά μετανάστες ζούσαν σε 429 άτυπους καταυλισμούς. Mission relative à l'anticipation et à l'accompagnement des opérations d'évacuation des campements illicites. Etat de lieux national des campements illicites. Ιανουάριος 2014

[51] Το 47 τοις εκατό όσων έδωσαν συνεντεύξεις είπαν ότι δεν γνώριζαν πόσοι Ρομά μετανάστες ζούσαν στη Γαλλία, Commission Nationale Consultative des Droits de l'Homme. Rapport 2012, σ. 15, http://www.cncdh.fr/sites/default/files/cncdh_racisme_02_basse_def.pdf

[52] Στα γαλλικά "Ces gens ont un mode de vie extrêmement différent que le nôtre. Pour cela, ils ont vocation à revenir en Roumanie ou Bulgarie", France Inter, *"La question Rom dans le débat politique"*, Σεπτέμβριος 2013 (ηχογράφηση), http://www.franceinter.fr/emission-le-79-la-question-rom-dans-le-debat-politique

[53] Σύμφωνα με την Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, περισσότεροι από 21.000 Ρομά μετανάστες υποβλήθηκαν σε αναγκαστικές εξώσεις στη Γαλλία το 2013. Recensement des évacuations forcées des lieux de vie occupés par des roms étrangers en France. 5 Ιανουαρίου 2014, http://www.ldh-france.org/IMG/pdf/evacuations_forcees_2013.pdf

[54] Βλ. την πιο πρόσφατη έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας για τις αναγκαστικές εξώσεις στη Γαλλία, *Condamnés à l'errance. Les expulsions forcées de Roms en France*. Index: EUR 21/007/2013, http://www.amnesty.fr/sites/default/files/Rapport_Expulsions_forc%C3%A9es_de_roms_en_France_260913.pdf

[55] Για να είναι μια έξωση σύννομη, το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα απαιτεί, μεταξύ άλλων εγγυήσεων, κατάλληλη ειδοποίηση, διαβούλευση, δέουσα διαδικασία και εξασφάλιση κατάλληλης εναλλακτικής στέγης. Η αναγκαστική έξωση έχει αναγνωριστεί ως κατάφωρη παραβίαση μιας σειράς ανθρωπίνων δικαιωμάτων, περιλαμβανομένου του δικαιώματος σε κατάλληλη στέγη. Επίσης συχνά συνδέεται με άλλες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως καταπατήσεις της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας κατά τη διαδικασία έξωσης και στέρηση του δικαιώματος στην παιδεία ως αποτέλεσμα της έξωσης.

[56] Σύμφωνα με την Ένωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σχεδόν 1.400 Ρομά υποβλήθηκαν σε αναγκαστικές εξώσεις στη Μασσαλία το 2013. Σύμφωνα με τον Νομάρχη, 824 άνθρωποι αποβλήθηκαν από 12 άτυπους καταυλισμούς από τον Φεβρουάριο 2013 μέχρι τον Φεβρουάριο 2014.Campements de roms: Le Préfet apporte des précisions, 14 Φεβρουαρίου 2014, https://docs.google.com/file/d/0B5iU2ChIlsmSMzVwalNaVG9PUVoxS3dKSzlqNVA0WmRlOFg4/edit?pli=1

[57] Σύμφωνα με το γαλλικό δίκαιο, εξώσεις δεν πρέπει να πραγματοποιούνται μεταξύ 1ης Νοεμβρίου και 15ης Μαρτίου του επόμενου έτους εκτός αν στους θιγόμενους παρέχεται κατάλληλη στέγη, Άρθρο L412-6 Code des procedures civiles d'exécution.

[58] Συνέντευξη με τη Στελούτσα και τον Ρ., Μασσαλία, 27 Φεβρουαρίου 2014.

[59] Συνέντευξη με τη Σεντρίν Λαμπόμ, Μασσαλία, 26 Φεβρουαρίου 2014.

[60] Στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών δημοσιεύτηκαν από τη Συμβουλευτική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (CNCDH). http://www.cncdh.fr/sites/default/files/cncdh_racisme_02_basse_def.pdf

[61] Συνέντευξη με την Μ. που πραγματοποιήθηκε από την οργάνωση Rencontres Tsiganes στις 29 Οκτωβρίου 2012

[62] Συνάντηση με τον Jean-Paul Bonnetain, Préfet de Police, και τη Sandrine Souilleux, Commandant de Police, 27 Φεβρουαρίου 2014

[63] ό.π. 54

[64] Τηλεφωνική συνομιλία και ανταλλαγή ηλεκτρονικών μηνυμάτων με το γραφείο του Διευθυντή του Παρισιού (Préfet de Police), 14 Φεβρουαρίου 2014.

[65] Συνεντεύξεις με τους Λισιέν και Γκεόργκε, Παρίσι, 13 Φεβρουαρίου 2014

[66] Συνέντευξη με την Aude Bartholomeus, Ελέμ, 25 Φεβρουαρίου 2014

[67] Τηλεφωνική συνέντευξη με τη Marie Noëlle Briand, 24 Φεβρουαρίου 2014

[68] Τηλεφωνική συνομιλία με την αστυνομία της Ελέμ, 25 Φεβρουαρίου 2014.

[69] Το 2009, οι ελληνικές αρχές εκτίμησαν τον πληθυσμό των Ρομά της Ελλάδας σε 250.000-300.000. ΜΚΟ όπως η Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων εκτιμούν τον πληθυσμό των Ρομά σε 300.000-350.000. Βλ. Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι, Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων και Συντονισμένες Οργανώσεις και Κοινότητες για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Ρομά στην Ελλάδα, *Activities to improve the impact of policies, programmes and projects aimed at the social inclusion and non-discrimination of Roma people in Europe*, *Country Report Greece*, Μάιος 2010, cm.greekhelsinki.gr.

[70] Για τις αναγκαστικές εξώσεις Ρομά στην Αταλάντη, τη Λαμία, τις Αχαρνές/Μενίδι, το Κορωπί, τη Ρόδο, το Ηράκλειο και την απειλή αναγκαστικής έξωσης στο Χαλάνδρι βλ. ΕΠΣΕ, ΕΟΔΜ και ΣΟΚΑΔΡΕ *Submission to the European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) on Greece*, 13 Ιανουαρίου 2014, http://cm.greekhelsinki.gr/index.php?sec=194&cid=3834· επίσης Διεθνής Αμνηστία, *End Forced Evictions of Roma in Europe*,

15 Απριλίου 2013, http://www.amnesty.org/en/library/info/EUR01/004/2013/en

[71] Βλ. Διεθνής Αμνηστία, *European Court again chides Greece over discrimination of Roma schoolchildren*, 30 Μαΐου 2013, http://www.amnesty.org/en/for-media/press-releases/european-court-again-chides-greece-over-discrimination-against-roma-schoolc

[72] Δήλωση της Ελληνικής Αστυνομίας όπως εμφανίστηκε στο iefimerida.gr στις 18 Οκτωβρίου 2013: http://tinyurl.com/oxo9dqs και βίντεο αστυνομικής δήλωσης στη διεύθυνση: http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=63905256

[73] Υπηρεσία της ΕΕ για τα Θεμελιώδη Δικαιώματα, EU-MIDIS European Union Minorities and Discrimination Survey, Data in Focus: The Roma

[74] Ορισμένες ενέργειες για να αντιμετωπιστεί η κατακόρυφη αύξηση των εγκλημάτων μίσους έγιναν στα τέλη του 2012, όταν οι ελληνικές αρχές καθιέρωσαν Ειδικό Εισαγγελέα για να ασχολείται με τα εγκλήματα μίσους στην περιοχή της Αθήνας. Ιδρύθηκαν επίσης ειδικά Αστυνομικά Τμήματα (ένα στην Αττική και ένα στη Θεσσαλονίκη) και Γραφεία (68 ανά την Ελλάδα) επιφορτισμένα με την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους, με βάση Προεδρικό Διάταγμα που υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 2012. η αρμοδιότητα των Ειδικών Τμημάτων και Γραφείων είναι να προλαμβάνουν και να διερευνούν αδικήματα εναντίον ατόμων λόγω της φυλής, της εθνότητας και του θρησκεύματός τους.

[75] Βλ. Διεθνής Αμνηστία, *Αστυνομική βία στην Ελλάδα: Όχι μόνο «μεμονωμένα περιστατικά»,* 3 Ιουλίου 2012, σσ. 20-23, http://www.amnesty.org/en/library/info/EUR25/005/2012

[76] Βλ. έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας *Κράτος εν κράτει: Κουλτούρα κακομεταχείρισης και ατιμωρησίας στην ελληνική* αστυνομία· Συνήγορος του Πολίτη, *Η ρατσιστική βία στην Ελλάδα και η αντιμετώπισή της*, 25 Σεπτεμβρίου 2013, σσ. 5, 14: http://www.synigoros.gr/resources/docs/eidikiekthesiratsistikivia.pdf· Σύμφωνα με στοιχεία που διέθεσε η Ελληνική Αστυνομία στη Διεθνή Αμνηστία με επιστολή στις 11 Φεβρουαρίου 2014, αστυνομικοί εμπλέκονται σε 37 καταγεγραμμένα περιστατικά με πιθανό ρατσιστικό κίνητρο, 13 από τα οποία ερευνώνται από τη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Αστυνομίας.

[77] Βλ. Greek Reporter, *"Greek Woman Kicking Roma Girl in Athens – Pic Goes Viral"*, 17 Σεπτεμβρίου 2013 http://greece.greekreporter.com/2013/09/17/woman-kicking-girl-pic-goes-viral/

[78] Η Διεθνής Αμνηστία αντιλαμβάνεται επίσης ότι η επίσημη απάντηση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη σε κοινοβουλευτική ερώτηση ήταν ότι, μετά την έρευνα, δικογραφία διαβιβάστηκε από την αστυνομία στον αρμόδιο εισαγγελέα. Εντούτοις, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων απάντησε ότι δεν υπάρχει εκκρεμής δικογραφία για το περιστατικό ενώπιον της αρμόδιας εισαγγελίας Αθηνών. Κατά συνέπεια, νέα κοινοβουλευτική ερώτηση κατατέθηκε από τη βουλευτή Μαρία Γιαννακάκη ως προς την τύχη της έρευνας. Βλ. mariayannakaki.gr/index.php/vouli/655-parapese-dikografia-paidiou-roma-akropoli.

[79] Τροποποίηση που εισήχθη με τον Νόμο Law 4139/2013. Αυτός ο νόμος επίσης εισήγαγε τροποποίηση του Άρθρου 79 παρ. 3, σύμφωνα με την οποία ποινή φυλάκισης που επιβάλλεται για έγκλημα μίσους δεν υπόκειται σε αναστολή.

[80] Βλ. έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας *Κράτος εν κράτει: Κουλτούρα κακομεταχείρισης και ατιμωρησίας στην ελληνική αστυνομία*

[81] Ό.π.

[82] Συνήγορος του Πολίτη, *Η ρατσιστική βία στην Ελλάδα και πώς αντιμετωπίζεται*, 25 Σεπτεμβρίου 2013, σ. 16, http://www.synigoros.gr/resources/docs/eidikiekthesiratsistikivia.pdf

[83] Επιστολές του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας της 11ης Φεβρουαρίου 2014 και 13ης Μαρτίου 2013 σε απάντηση αιτήματος της Διεθνούς Αμνηστίας

[84] Βλ. Απάντηση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη στην ερώτηση της βουλευτή Μαρίας Γιαννακάκη, 23 Νοεμβρίου 2013· Βλ. «Σχεδόν 20.000 αγωγές από καταυλισμούς Ρομά», άρθρο της Έλλης Ζώτου, 22 Οκτωβρίου 2013, http://www.avgi.gr/article/1178463/sxedon-20-000-prosagoges-apo-kataulismous-roma

[85] Ομάδα Εργασίας των ΗΕ για την Αυθαίρετη Κράτηση, δήλωση με την ολοκλήρωση της αποστολής της στην Ελλάδα (21-31 Ιανουαρίου 2103), www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=12962&LangID=E

[86] Αλληλογραφία με τον Παναγιώτη Δημητρά, Εκπρόσωπο του ΕΠΣΕ

[87] Για παράδειγμα, στις 19 Νοεμβρίου 2013, η αστυνομία πραγματοποίησε αστυνομική επιχείρηση σε καταυλισμό Ρομά στον Ασπρόπυργο. Από τα 120 άτομα που ελέγχθηκαν, 65 οδηγήθηκαν σε αστυνομικά τμήματα. Από αυτά, εννέα συνελήφθησαν. Από τους συλληφθέντες, οκτώ κατηγορήθηκαν για κλοπή ηλεκτρικού ρεύματος. Βλ. www.skai.gr/news/greece/article/246260/ennea-sullipseis-se-epiheirisi-se-kataulismo-roma-ston-aspropurgo/#ixzz2leisyVQ6

[88] Συνέντευξη με την Ηλέκτρα Κούτρα, Πρόεδρο της Ελληνικής Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και δικηγόρο που εκπροσωπεί τους 16 Ρομά στο δικαστήριο

[89] Συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, 10 Φεβρουαρίου 2014

[90] Η επίσημη δήλωση της αστυνομίας όπως δημοσιεύτηκε από το agrinionews.gr στις 5 Αυγούστου 2012 είναι διαθέσιμη εδώ: http://tinyurl.com/o5jjm5u

[91] Η επίσημη δήλωση της αστυνομίας όπως δημοσιεύτηκε από το agrinionews.gr στις 5 Αυγούστου 2012 είναι διαθέσιμη εδώ: http://tinyurl.com/o5jjm5u

[92] Επιστολή του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας της 13ης Μαρτίου 2014 σε απάντηση αιτήματος της Διεθνούς Αμνηστίας για πληροφόρηση σχετικά με τις έρευνες για το περιστατικό.

[93] Ό.π.

[94] Έθνος, *«Νέες δικογραφίες 'καίνε' τη Χρυσή Αυγή»*, 25 Οκτωβρίου 2013: http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=63908709

[95] Επιστολή 13 Μαρτίου 2014 του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας σε απάντηση αιτήματος της Διεθνούς Αμνηστίας για πληροφόρηση

[96] Βλ. δημοσιεύματα στη διεύθυνση: http://www.newsbeast.gr/society/arthro/469220/eleutheroi-gia-ta-epeisodia-sto-aitoliko-me-roma-/ και http://www.agriniopress.gr/oldsite/index.php?option=com_content&view=article&id=17221:aitoliko-eleftheroisyllifthentes&catid=63:koinonia&Itemid=94

[97] Όπως φαίνεται σε βίντεο από το Aixmi TV

[98] Βλ. δημοσιεύματα στη διεύθυνση http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22768&subid=2&pubid=63908709 και http://www.kathimerini.gr/55623/article/epikairothta/ellada/ta-erga-kai-oi-hmeres-toy-mparmparoysh-sto-mesologgi-sth-dikh-poy-3ekinaei

[99] Διεθνής Αμνηστία, Submission to the European Commission on the implementation of the Equality Directives (Index : IOR 61/002/2013), http://www.amnesty.org/en/library/asset/IOR61/002/2013/en/bbf813ce-2ebf-471f-8fa8-541832eaf4e0/ior610022013en.pdf

Διεθνής Αμνηστία, Human Rights Here, Roma Rights Now. A wake-up call to the European Union (Index: EUR 01/002/2013). http://www.amnesty.org/en/library/info/EUR01/002/2013/en

[100] Διεθνής Αμνηστία, Submission to the European Commission on the implementation of the Equality Directives (Index : IOR 61/002/2013), κεφάλαιο 1.3, σ. 12, http://www.amnesty.org/en/news-and-updates/report/submission-european-commission-implementation-equality-directives-2013-04-02

[101] Για ολοκληρωμένη επισκόπηση των προβλημάτων που αφορούν την εφαρμογή της Απόφασης-Πλαισίου και περισσότερες πληροφορίες για την Ουγγαρία, βλ. Διεθνής Αμνηστία, Submission to the European Commission and the Council of the European Union on the Framework Decision on Racism and Xenophobia (Council Framework Decision 2008/913/JHA), 2013, http://www.amnesty.org/en/library/info/IOR52/001/2013/en

[102] Κοινή Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της Οδηγίας του Συμβουλίου 2000/43/ΕΚ της 29ης Ιουνίου 2000 που εφαρμόζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ προσώπων ανεξαρτήτως της φυλετικής ή εθνοτικής προέλευσης ('Οδηγία για την Ισότητα των Φυλών) και της Οδηγίας του Συμβουλίου 2000/78/ΕΚ της 27ης Νοεμβρίου 2000 που καθιερώνει γενικό πλαίσιο για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση ('Οδηγία για την Ισότητα στην Απασχόληση'), 2014, http://ec.europa.eu/justice/discrimination/files/com_2014_2_en.pdf

[103] Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση για την εφαρμογή της Απόφασης-Πλαισίου 2008/913/JHA του Συμβουλίου για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου, http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/com_2014_27_en.pdf

«ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΖΗΤΑΜΕ»

Η ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΝΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΣΕΙ ΤΟΥΣ ΡΟΜΑ ΑΠΟ ΤΗ ΡΑΤΣΙΣΤΙΚΗ ΒΙΑ

Πολλοί από τους 10-12 εκατομμύρια Ρομά της Ευρώπης διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο ρατσιστικής βίας και διακρίσεων. Αποκλεισμένοι από την πρόσβαση σε στοιχειώδεις υπηρεσίες και ανίκανοι να βρουν δικαίωση για τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων εξαιτίας της αδιαφορίας ή της ανοιχτής εχθρότητας της αστυνομίας και άλλων κρατικών θεσμών, πολλοί Ρομά νιώθουν εγκαταλελειμμένοι.

Οι συνθήκες στις οποίες πολλοί Ρομά είναι αναγκασμένοι να ζουν, αποτελούν δριμύ κατηγορώ για την πολυετή παραμέληση και τις διακρίσεις από το επίσημο κράτος. Εντούτοις, αντί να αναγνωρίσουν ότι αυτή η κατάσταση είναι αποτέλεσμα της αποτυχίας τους να διασφαλίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των Ρομά, αξιωματούχοι σε επίπεδο τοπικό, εθνικό και Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ρίχνουν λάδι στη φωτιά των προκαταλήψεων και της μισαλλοδοξίας επιρρίπτοντας στους Ρομά την ευθύνη για την περιθωριοποίησή τους.

Οι κρατικές αρχές, ιδίως η αστυνομία, παραλείπουν να προστατεύσουν τους Ρομά και να διασφαλίσουν ότι τα εγκλήματα εναντίον τους διερευνώνται διεξοδικά προκειμένου να αποκαλυφθούν τα υποκείμενα κίνητρα με χαρακτήρα ρατσισμού ή διακρίσεων. Επίσης, ορισμένοι αστυνομικοί ευθύνονται άμεσα για ρατσιστική βία, για παρενόχληση κοινοτήτων Ρομά και για χρήση υπερβολικής βίας εναντίον τους, μεταξύ άλλων όταν διεξάγουν αναγκαστικές εξώσεις.

Αυτή η σύντομη έκθεση εξετάζει τη βία και τις παρενοχλήσεις με κίνητρο το μίσος που διαπράττονται εναντίον Ρομά, μέσω χαρακτηριστικών περιπτώσεων σε τρεις χώρες: Τσεχική Δημοκρατία, Γαλλία και Ελλάδα. Καταλήγει σε σειρά συστάσεων που καλούν τις εθνικές κυβερνήσεις και τους θεσμούς της ΕΕ να προβούν σε επείγουσες ενέργειες για να σταματήσουν τις διακρίσεις, τη βία και τις παρενοχλήσεις εναντίον των Ρομά.

amnesty.org

Index: EUR 01/007/2014
Απρίλιος 2014

AMNESTY
INTERNATIONAL

ΘΕΛΩ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΩ

ΤΟΣΟ ΣΤΙΣ ΕΝΟΠΛΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΟΥΝ ΤΑ ΦΩΤΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ, ΟΣΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΞΕΧΑΣΜΕΝΕΣ ΓΩΝΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, Η **ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ** ΑΓΩΝΙΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙ ΝΑ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΕΙ ΕΝΑΝ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΚΟΣΜΟ

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ;

Αγωνιστές σε ολόκληρο τον κόσμο έχουν αποδείξει ότι είναι δυνατόν να αντισταθούμε στις επικίνδυνες δυνάμεις που υπονομεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Γίνετε μέρος αυτού του κινήματος. Καταπολεμήστε όσους καπηλεύονται τον φόβο και το μίσος.

- Γραφτείτε στη Διεθνή Αμνηστία και γίνετε μέρος ενός παγκόσμιου κινήματος που αγωνίζεται για τον τερματισμό των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βοηθείστε μας να κάνουμε τη διαφορά.
- Κάντε μια δωρεά για να υποστηρίξετε το έργο της Διεθνούς Αμνηστίας.

Μαζί μπορούμε να κάνουμε τη φωνή μας να ακουστεί.

☐ Ενδιαφέρομαι να λάβω περισσότερες πληροφορίες για το πώς μπορώ να γίνω μέλος της Διεθνούς Αμνηστίας.

όνομα

διεύθυνση

χώρα

email

☐ Θέλω να κάνω μια δωρεά στη Διεθνή Αμνηστία (δωρεές γίνονται δεκτές σε UK£, US$ ή €)

ποσό

παρακαλώ χρεώστε την πιστωτική μου κάρτα Visa ☐ Mastercard ☐

αριθμός

ημερομηνία λήξης

υπογραφή

amnesty.org

Παρακαλούμε επιστρέψτε αυτό το έντυπο στο γραφείο της Διεθνούς Αμνηστίας στη χώρα σας.

Για τον κατάλογο των γραφείων της Διεθνούς Αμνηστίας ανά τον κόσμο:
www.amnesty.org/en/worldwide-sites
Αν δεν υπάρχει γραφείο της Διεθνούς Αμνηστίας στη χώρα σας, παρακαλούμε επιστρέψτε αυτό το έντυπο στη διεύθυνση:

Amnesty International, International Secretariat, Peter Benenson House,
1 Easton Street, London WC1X 0DW, United Kingdom